

POPADNIK bibliotekarza

PISMO DLA BIBLIOTEK PUBLICZNYCH, SZKOLNYCH I PEDAGOGICZNYCH

ALEKSANDRA KARMELITA, LESZEK PUCHAŁA
O KSIĄŻNICY SANOCKIEJ – JEJ TRADYCJA,
NOWE POTRZEBY I WYZWANIA

MONIKA MARCINIAK
WOLONTARIAT W BIBLIOTECE

SANDRA STEMPIEWSKA
„BIBLIOTEKA TO TEŻ CZŁOWIEK”

Czytam,
odkrywam,
tworzę...

**KONKURS SBP
DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
„BAŚNIE I LEGENDY POLSKIE
W KOMIKSIE”
ROZSTRZYGNIĘTY!**

Rozstrzygnięty został konkurs dla dzieci i młodzieży na najciekawszy komiks wykonany w aplikacji internetowej ToonDoo, którą poznali bibliotekarze uczestniczący w kursie e-learningowym organizowanym przez SBP w ramach projektu „Baśnie i legendy polskie w komiksie”*. Po zakończeniu kursu bibliotekarze, wykorzystując nabyte umiejętności, przeprowadzili w swoich bibliotekach zajęcia dla dzieci i młodzieży oraz konkursy na najciekawszy komiks inspirowany wybranymi baśniami i legendami. Najlepsze prace zostały zgłoszone do konkursu ogólnopolskiego, organizowanego przez SBP. Na konkurs wpłynęło łącznie 40 prac. Jury konkursu postanowiło przyznać nagrody w dwóch kategoriach: dzieci z klas I-VI oraz młodzież. Laureatami konkursu ogólnopolskiego zostali:

W kategorii Dzieci:

1. Antonina Szymczak, tytuł komiksu: „Wars i Sawa”, zgłaszający: Powiatowa Biblioteka Publiczna w Piasecznie,
2. Maciej Rączkowski, tytuł komiksu: „Legenda o skale miłosnej”, zgłaszający: Gminna Biblioteka Publiczna w Kłomnicach, filia w Rzerzęcycach,
3. Julian Bednarski, tytuł komiksu: „Legenda o strzale”, zgłaszający: Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu, filia w Strzelinie.

Wyróżnienia:

- Julia Wiechetek, tytuł komiksu: „Jak powstała Wisła”, zgłaszający: Miejska Biblioteka Publiczna w Kudowie-Zdroju
- Olga Ziarek, tytuł komiksu: „Król kruków”, zgłaszający: Miejska Biblioteka Publiczna im. M. Wańkowicza w Stalowej Woli

W kategorii Młodzież:

1. Kalina Kawalec, tytuł komiksu: „Wiano królowej Kingi”, zgłaszający: Biblioteka Pedagogiczna w Zamościu, filia w Tomaszowie Lubelskim
2. Martyna Kowalska, tytuł komiksu: „Legenda o Lechu, Czechu i Rusie”, zgłaszający: Zespół Szkół nr 1 im. Mieszka I w Stargardzie
3. Natalia Kucharska, tytuł komiksu: „Madejowe łoże”, zgłaszający: Biblioteka Pedagogiczna w Zamościu, filia w Tomaszowie Lubelskim

Wyróżnienia:

- Natalia Kozłowska, tytuł komiksu: „Legenda o smoku wawelskim”, zgłaszający: Gminna Biblioteka w Kłomnicach, filia w Rzerzęcycach
- Piotr Polański, tytuł komiksu: „Legenda o zakazanym pokoju”, zgłaszający: Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu, filia w Strzelinie.

Nagrody książkowe dla Laureatów ufundowało Wydawnictwo Egmont Polska.

Nagrodzone i wyróżnione prace zostały opublikowane na stronie poświęconej projektowi: www.basniewkomiksie.sbp.pl

* Projekt „Baśnie i legendy polskie w komiksie” dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

SPIS TREŚCI

- 2** OD REDAKCJI
3 WIADOMOŚCI. WYDARZENIA

PROBLEMY. DOŚWIADCZENIA. OPINIE

- 4** MONIKA MARCINIAK
WOLONTARIAT W BIBLIOTECE
10 SANDRA STEMPNIEWSKA
„BIBLIOTEKA TO TEŻ CZŁOWIEK”

RELACJE

- 14** LILLA KOŁODZIEJCZYK
(NIE)BEZPIECZNE MEDIA

KSIĄŻKA

- 18** DOROTA GRABOWSKA
KSIĄŻKI, KTÓRE POMOGĄ W PRACY, KTÓRE WARTO PRZECZYTAĆ!
19 MARTYNA FIGIEL
MODA NA HISTORIĘ, CZYLI O XXVII TARGACH KSIĄŻKI HISTORYCZNEJ

BIBLIOTEKA. ŚRODOWISKO

- 21** DANUTA PANAS
MIEJSKO-GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W ŁĘCZNEJ. TO JUŻ 70 LAT
DZIAŁALNOŚCI!
25 ALEKSANDRA KARMEŁITA, LESZEK PUCHAŁA
O KSIĄŻNICY SANOCKIEJ – JEJ TRADYCJA, NOWE POTRZEBY I WYZWANIA
29 MONIKA WIECZOREK
„STREFA OTWARTA” W BIBLIOTECE ŚLĄSKIEJ
→ NOWE OBIEKTY BIBLIOTECZNE
30 BOGNA SKRZYPCZAK-WALKOWIAK
ZAPRASZAMY DO OSTROWSKIEJ MEDIATEKI
→ FELIETON
32 OLGA NOWICKA
MŁODY CZYTA?

Z WARSZTATU METODYKA

- 34** RENATA SOWADA
W KRAINIE LODU. ZAJĘCIA BIBLIOTECZNE Z EDUKACJI CZYTELNICZEJ
I MEDIALNEJ DLA UCZNIÓW KLASY 2
36 URSZULA TOBOLSKA
TOLERANCJA – JESTEM TAKI SAM JAK TY, CZY MOŻE INNY? CZ. 1
40 KSIĄŻKI ROKU – 31. EDYCJA KONKURSU POLSKIEJ SEKCJI IBBY

Od redakcji

Wolontariat to wg Wikipedii dobrowolna, bezpłatna, świadoma praca na rzecz innych lub całego społeczeństwa, wykraczająca poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie. Natomiast wolontariusz to osoba pracująca na zasadzie wolontariatu. Z działaniami wolontariuszy spotykamy się przy organizacji wielu znaczących imprez, ogólnopolskich akcji charytatywnych, największa z nich to Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy (w 2019 r. około 1500 wolontariuszy), znana jest również Świąteczna Paczka. Na pracy wolontariuszy opiera się opieka nad zwierzętami w schroniskach, nad obłożnie chorymi, uchodźcami, itp. Nie ma dziedziny życia, która nie korzystałaby z pomocy ludzi skupionych wokół wolontariatu. Również wolontariat w bibliotece ma duże tradycje, od bieżącej pracy w ramach Kół Przyjaciół Biblioteki po spektakularne przedsięwzięcia jak Światowy Kongres Bibliotekarzy IFLA we Wrocławiu w 2017 r.

Ten krótki wstęp nawiązuje do artykułu Moniki Marciniak o wolontariacie w bibliotece. Autorka omówiła takie kwestie jak: pojęcie wolontariatu, aspekty prawne, nawiązanie współpracy, czyli dotarcie do potencjalnych kandydatów, zakres prac wolontariuszy w bibliotece. Tekst stanowi wprowadzenie do zagadnień wolontariatu i może być podstawą dalszych opracowań. Polecamy też lekturę kolejnego artykułu problemowego autorstwa Sandry Stempniewskiej *Biblioteka to też człowiek*, czyli o relacjach człowiek – biblioteka, są to strony, które wspólnie tworzą „ład, harmonię, potrzeby kulturalne, pasję, pielęgnują prawo do czytania i obcowania z kulturą”. Jest to spojrzenie na bibliotekę z punktu widzenia czytelnika, jego oddziaływania na funkcjonowanie tej placówki, bliskich kontaktów z bibliotekarzem, wychowywania od najmłodszych lat. Warto przeczytać ten interesujący wywód będący częścią projektu realizowanego w WiMBP w Zielonej Górze. Inspirujący dla czytelników temat to zagrożenia ze strony internetu, czyli *(Nie)bezpieczne media*, realizowany podczas konferencji PBW w Warszawie w ramach priorytetów oświatowych państwa, dotyczący rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów.

W tym numerze przedstawiamy działalność dwóch bibliotek: Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Łęcznej (70 lat istnienia) oraz Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sanoku. Zwraca uwagę relizowana w nich bogata oferta w zakresie edukacji i promocji czytelnictwa. Czytelników zaprasza również Mediateka w Ostrowie Wielkopolskim, pierwsza tak nowoczesna placówka w Wielkopolsce, gdzie zainstalowano rozwiązywania multimedialne.

Do praktycznego wykorzystania przewidziano scenariusze *Tolerancja – Jestem taki sam jak ty, czy może inny?*, na początek dla uczniów klas IV-V oraz *W krainie lodu. Zajęcia biblioteczne z edukacji czytelnictwa i medialnej*, które można zrealizować w czasie ferii zimowych w bibliotece.

Z okazji Nowego Roku niespodzianka dla naszych Czytelników – kalendarz na Rok 2019!

Zapraszamy do lektury
Redakcja „Poradnika Bibliotekarza”

Wydawnictwo Naukowe
i Edukacyjne Stowarzyszenia
Bibliotekarzy Polskich
00-335 Warszawa,
ul. Konopczyńskiego 5/7,
tel. 22 827-52-96
www.sbp.pl
Marta LACH
Z-ca Dyrektora Biura ZG SBP
ds. wydawnictwa
tel. 22 827 08 47, e-mail:
m.lach@sbp.pl
Konto SBP: Credit Agricole
Bank Polska S.A.
46 1940 1076 3122 4176
0000 0000

Poradnik BIBLIOTEKARZA. Miesięcznik Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich
Ukazuje się od roku 1949

Rada Redakcyjna: Mariola Antczak (przewodnicząca), Krzysztof Dąbkowski, Bogdan Klukowski, Grażyna Lewandowicz-Nosal, Mirosława Majewska, Monika Simonjetz, Michał Zajac, Beata Zych.

Redakcja „Poradnika Bibliotekarza” – e-mail: poradnikbibliotekarza@wp.pl; www.poradnikbibliotekarza.pl

Redaktor naczelna: Jadwiga CHRUSCINSKA tel. 505-078-945; e-mail: jchruscinska@gmail.com

Sekretarz redakcji: Dorota GRABOWSKA tel. 600-505-662; e-mail: dgrabow@wp.pl

Redaktor techniczny: Elżbieta MATUSIAK tel. (22) 827-52-96; e-mail: e.matusiak@sbp.pl

Świat Książki Dziecięcej: red. Ewa Gruda tel. 606-538-009

Projekt winiety ŚKD: Marianna Oklejak

Skład: Tekanet Tomasz Kasperczyk; e-mail: tomasz.kasperczyk@gmail.com. Grafiki: depositphotos.com, pixabay.com, freepik.com, commons.wikimedia.org

Druk i oprawa: Mazowieckie Centrum Poligrafii, ul. Piłsudskiego 2A, 05-270 Marki

ISSN 0032-4752. Indeks 369594

Redakcja zastrzega sobie prawo do opracowania redakcyjnego i skracania tekstów.

Autorzy zobowiązani są do przekazywania wraz z artykułem danych kontaktowych (adres, telefon, e-mail) oraz podpisywania swoich tekstów.

Przesłane zdjęcia powinny mieć rozdzielczość 300 DPI i być załączone jako osobne pliki.

Warunki prenumeraty na portalu sbp.pl

Numery archiwalne czasopisma (do 2016 r.) są dostępne online w Archiwum Cyfrowym SBP pod adresem www.sbp.pl/wydawnictwo/archiwum_cyfrowe.

Wiadomości Wydarzenia

➔ **Nowe hasło Tygodnia Bibliotek 2019**

ZG Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich dokonał wyboru hasła promującego XVI edycję ogólnopolskiego programu Tydzień Bibliotek. Hasło brzmi **#biblioteka** – kryją się za nim ludzie, zbiory, spotkania, wydarzenia, imprezy, konkursy. Współczesna biblioteka jest mocno zakorzeniona w historii, a jednocześnie śmiało spogląda w przyszłość. Marka biblioteka jest utrwalona w świadomości społecznej, ale nieustannie poszukuje nowych użytkowników i przyciąga ich innowacyjnymi usługami. Promowanie biblioteki opatrzone znakiem # ułatwia potencjalnym użytkownikom dotarcie do jej usług i zasobów, świadczy o tym, że biblioteka jest nowoczesna i korzysta z nowych technologii. Hasztag porządkuje i wyróżnia, a przede wszystkim podkreśla szczególne znaczenie biblioteki w systemach informacyjnych.

Autorem hasła jest okręg lubelski SBP.

(źródło: portal SBP)

➔ **Rok 2019 Rokiem Gustawa Herlinga-Grudzińskiego**

„W uznaniu słowa i czynu wielkiego pisarza” Sejm przyjął uchwałę ustanawiającą rok 2019 Rokiem Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. W rym roku mija setna rocznica urodzin „jednego z najwybitniejszych pisarzy polskich XX wieku”. Gustaw Herling-Grudziński był więźniem sowieckiego łagru, żołnierzem Armii Andersa, brał udział w bitwie pod Monte Cassino, współpracował z „Kulturą” i Radiem Wolna Europa. Jako emigrant zaangażował się w pomoc polskiej opozycji antykomunistycznej, ale przede wszystkim ceniony był w ojczyźnie i na świecie jako autor książki *Inny świat*. Jest ona pierwszym w literaturze światowej, artystycznie doskonałym, pełnym miłosierdzia oraz nadziei świadectwem martyrologii więźniów sowieckiego łagru.

Patronami 2019 roku są także **Stanisław Mo-niuszko** i **Anna Walentynowicz**.

(źródło: strona internetowa Instytutu Książki)

➔ **Jubileusz 100-lecia księgarstwa polskiego**

Stowarzyszenie Księgarzy Polskich i Klub Księgarza zaprosili 15 grudnia ub.r. na „Jubileusz 100-lecia księ-

garstwa 1918-2018”, który odbył się w warszawskim Klubie Księgarza przy Rynku Starego Miasta 22/24.

W programie zaprezentowano wystąpienia: dr. hab. Marka Tobery „Księgarstwo a niepodległość. 110 lat Związku Księgarzy Polskich i 100 lat od Zjazdu Lubelskiego”, Bogdana Klukowskiego „Kształcenie księgarzy w 100-lecie niepodległości” oraz Kazimierza Mrowczyka „60 lat Klubu Miłośników Historii Księgarstwa”.

Po części oficjalnej zorganizowano spotkanie towarzyskie.

(źródło: portal Rynek Książki)

➔ **Gratulacje dla Biblioteki w Sianowie – I miejsce w Rankingu Bibliotek 2018**

Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta Sianów od 2014 r. mieszczą się w nowo wybudowanym obiekcie o pięknej bryle architektonicznej, obok kina i galerii „Zorza”. Biblioteka wyposażona jest w nowoczesny sprzęt multimedialny taki jak: czytelnia internetowa, stanowiska dla dzieci i dorosłych do odsłuchu e-booków, infokiosk i stanowiska z iPadami. W bibliotece i jej filiach znajduje się ponad 20 tys. woluminów, gdzie 80% z nich to pozycje nowe. Korzysta z nich 1643 czytelników. Liczba wypożyczeń na 100 mieszkańców wynosi 312. Razem z Centrum Kultury prowadzi bogatą działalność kulturalno-edukacyjną.

(źródło: strona internetowa Biblioteki Publicznej w Sianowie)

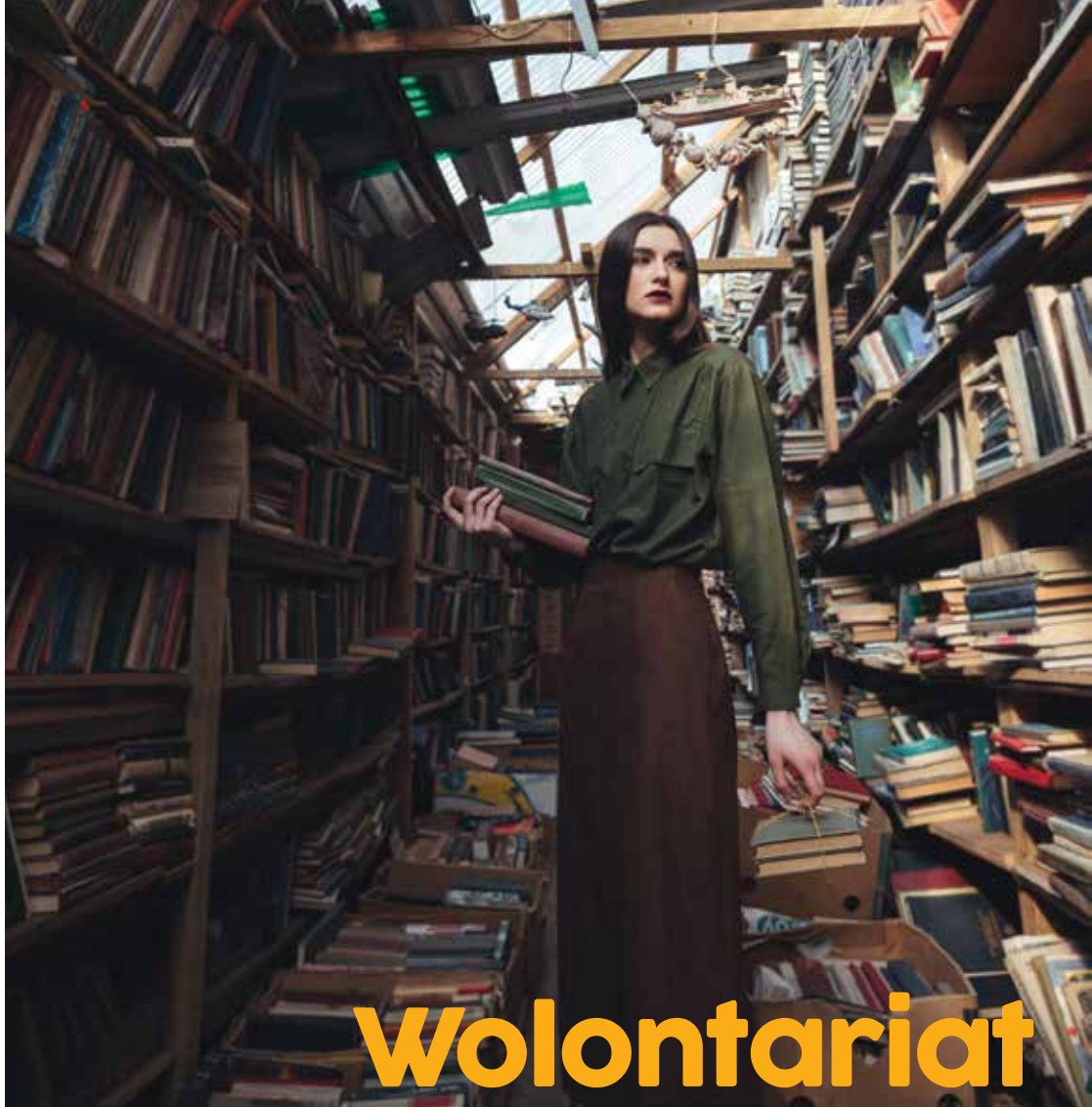
➔ **Jedna karta dla czytelników filii MBP w Łodzi**

Od stycznia br. ze wszystkich filii Biblioteki Miejskiej w Łodzi można korzystać na podstawie jednej karty bibliotecznej, która uprawnia także do zniżek na oferty partnerów Biblioteki: miejskich instytucji kultury i podmiotów komercyjnych. Fiszki (tak nazywają się karty) są sprofilowane adekwatnie do wieku czytelników, występują w 3 kolorach: różowa – dla najmłodszych dzieci (0-4 lata), niebieska – dla czytelników w wieku 4-18 lat oraz czarna – adresowana do osób dorosłych.

(oprac. J. Ch.)

WIADOMOŚCI - WYDARZENIA

Wolontariat w bibliotece

Polska jest krajem, w którym od dawna istnieje zwyczaj pomagania sobie i włączania się w działania na rzecz innych. Z informacji zawartych na stronie Ogólnopolskiej Sieci Wolontariatu osoby aktywne w tym zakresie określano mianem społeczników, altruistów itp. Według doktora nauk humanistycznych Macieja Malinowskiego, autora bloga o poprawnej polszczyźnie, określenie „wolontariusz” nie było używane, mimo że w języku polskim funkcjonuje dość długo, bo od połowy XIX w.

Wolontariat jako zjawisko zaczął rozwijać się w Polsce w latach dziewięćdziesiątych XX w., właściwie od momentu powstania pierwszego Centrum Wolontariatu w Warszawie w 1993 r. Natomiast kilka lat później wszystkie działania wolontariatu i wolontariuszy zostały uregulowane w Ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z 2003 r. (Dz. U. 2003 nr 96, poz. 873).

Pojęcia „**wolontariat**” i „**wolontariusz**” mają **swoje źródło w łacińskim słowie *voluntarius*, co oznacza dobrowolny, ochotniczy.** Wspomniany

wcześniej dr M. Malinowski wolontariat definiuje jako dobrowolną, bezpłatną, świadomą pracę na rzecz innych lub całego społeczeństwa, wykraczającą poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie. Natomiast wolontariuszem jest osoba pracująca na zasadzie wolontariatu. W *Słowniku Języka Polskiego* zwrócono uwagę na to, że określenie „wolontariusz” kiedyś dotyczyło praktykanta pracującego bez wynagrodzenia dla zaznajomienia się z zawodem, jak również ochotnika, który służył w wojsku. Obecnie ma zdecydowanie większy zasięg społeczny. Wolontariat jako zjawisko staje się

coraz bardziej popularny. Współcześnie więcej instytucji korzysta z usług wolontariuszy, ponieważ taka współpraca opłaca się każdej ze stron. Wolontariusze mogą spełniać się jako ludzie z pasjami, a dla organizacji będzie to nieoceniona pomoc. Za szczególnie wartościową uważana jest współpraca długoterminowa, a nie akcyjna, sporadyczna, choć i taka pomoc może być oczywiście istotnym wsparciem dla organizacji.

Przeglądając się bibliotekom publicznym można zauważyć, że coraz częściej mają one wpływ na kreowanie rzeczywistości lokalnych społeczności. Są miejscem, w którym nie tylko można wypożyczyć książki, ale także wziąć udział w szeregu rozmaitych zajęć i inicjatyw. Wszechstronna i bogata oferta biblioteki powoduje, że staje się ona atrakcyjną przestrzenią dla użytkowników. Wsparciem dla działań realizowanych w tego typu instytucjach może być właśnie nawiązanie współpracy z wolontariuszami.

Zdarza się także, że biblioteki borykają się z różnymi problemami finansowymi, które są spowodowane ograniczonymi możliwościami ze strony samorządów. Niestety często ma to odzwierciedlenie w brakach kadrowych, likwidowane są etaty, a praca w bibliotece jest bardzo dużo. Poza tym nawet jeśli biblioteka ma bardzo dobrą sytuację finansową, często do realizacji zadań nie wystarczy personel zatrudniony na stałe. Jak czytamy w publikacji *Planowanie pracy biblioteki* pod redakcją Hanny Apackiej, sposobem na rozwiązanie tego problemu jest skorzystanie z innych dostępnych form wsparcia potencjału kadrowego. Jedną z nich jest właśnie współpraca z wolontariuszami. Taka korelacja może rozszerzyć i wesprzeć działania biblioteczne.

ASPEKTY PRAWNE

Jak wcześniej wspomniałam, funkcjonowanie wolontariatu w Polsce reguluje Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z 24 kwietnia 2003 r. Jej przepisy określają status wolontariusza, wymieniają organizacje, jakie mogą korzystać z jego świadczeń, prawa i obowiązki, a także regulują warunki współpracy każdej ze stron. Zostały one dokładnie omówione w rozdziałach 1 i 2 działu III Ustawy.

I tak w rozdziale 1 art. 42 Ustawy powiedziane jest na rzecz jakiego rodzaju jednostek i podmiotów organizacyjnych wolontariusze mogą ofiarować swoją pracę. Wymienione miejsca w myśl

Ustawy nazywa się „korzystającymi”. W broszurze *O czym każdy wolontariusz wiedzieć powinien* wydanej przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w 2011 r. możemy przeczytać, że „korzystającymi” są po pierwsze organizacje pozarządowe, które nie są jednostkami sektora finansów publicznych oraz które nie działają w celu osiągnięcia zysku. Do nich można zaliczyć różne: stowarzyszenia, fundacje, związki zawodowe, organizacje pracodawców, partie polityczne, a także jednostki kościoła katolickiego oraz innych kościołów lub związków wyznaniowych. Po drugie: organy administracji publicznej, czyli ministerstwa, urzędy marszałkowskie, gminne czy wiejskie. Po trzecie: jednostki organizacyjne powołane przez władze samorządowe, które wykonują powierzone im zadania. Do tej grupy należą: szkoły i inne placówki oświatowe, instytucje kultury, czyli teatry, filharmonie, biblioteki, muzea, galerie sztuki, domy kultury, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, a także zakłady opieki zdrowotnej.

Zaproszenie wolontariuszy do współpracy wiąże się z zawarciem ustnego bądź pisemnego porozumienia stron. Zgodnie z art. 44 ustawy każda organizacja angażująca wolontariuszy na czas dłuższy niż 30 dni ma obowiązek podpisać z nimi umowę

W art. 42 Ustawy czytamy, jakie wolontariusz powinien posiadać kwalifikacje, jeśli dana placówka, na rzecz której działa, tego wymaga. Przede wszystkim dotyczy to instytucji, które funkcjonują w obszarach takich jak opieka społeczna czy zdrowotna, a także osób, które zgłaszają się na wyjazdy w ramach wolontariatu międzynarodowego. Wtedy często konieczna jest znajomość języków obcych, innym wymogiem jest wiek czy też sprawność fizyczna.

Zaproszenie wolontariuszy do współpracy wiąże się z zawarciem ustnego bądź pisemnego porozumienia stron. Zgodnie z art. 44 każda organizacja angażująca wolontariuszy na czas dłuższy niż 30 dni ma obowiązek podpisać z nimi umowę. Natomiast jeżeli jest to okres do 30 dni, porozumienie może być zawarte w formie ustnej. Z drugiej strony jeżeli wolontariusz zażąda pisemnego po-

twierdzenia umowy, korzystający ma obowiązek się do tego ustosunkować. Wolontariusz może także poprosić o wystawienie opinii dotyczącej zrealizowanych zadań. Oprócz zakresu obowiązków, sposobu wykonywania czynności powierzonych wolontariuszom, porozumienie powinno zawierać także wytyczne dotyczące możliwości rozwiązania współpracy.

W rozdziale 2 działu III Ustawy zostały omówione obowiązki i prawa korzystającego oraz kwestie ubezpieczenia wolontariusza. Z tego przepisu wynika, że korzystający zobowiązany jest do udzielenia wolontariuszowi niezbędnych informacji dotyczących wykonywanych przez niego świadczeń. Informacja może być przekazana w formie ustnej lub pisemnej, np. ulotki. Poza tym powinien zapewnić mu właściwe, bezpieczne warunki pracy, zgodne z przepisami BHP. Natomiast jeśli świadczenie wymaga np. specjalnej, ochronnej odzieży czy też szczególnych szczepień, korzystający musi to wszystko zapewnić. Ponadto zobowiązany jest do pokrycia wszystkich dodatkowych kosztów związanych z podejmowaną przez wolontariusza aktywnością, nadprogramowymi kursami bądź szkoleniami. Wysokość diet powinna odpowiadać wysokości diet przysługujących pracownikom z danej organizacji.

Kolejny przepis dotyczy świadczeń zdrowotnych na rzecz ochotnika. We wspomnianej wcześniej broszurze *O czym każdy wolontariusz wiedzieć powinien* czytamy, że **wolontariusz może być objęty ubezpieczeniem zdrowotnym przez korzystającego, jeśli nie jest on ubezpieczony**

z innego tytułu. Trzeba podkreślić, że nie jest to w obowiązku korzystającego, lecz wynika z jego dobrej woli. Jeżeli korzystający podejmie taką decyzję, zgłasza wtedy wolontariusza do ubezpieczenia w Narodowym Funduszu Zdrowia, podpisuje z nim umowę i opłaca składkę zdrowotną. W sytuacji ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków wygląda to inaczej i jest związane z długością trwania wolontariatu. Ustawa mówi, że w momencie kiedy świadczenie nie jest dłuższe niż 30 dni, korzystający ma obowiązek ubezpieczyć wolontariusza. W przypadku gdy porozumienie trwa powyżej 30 dni, korzystający nie musi ubezpieczać wolontariusza od następstw nieszczęśliwych wypadków, ponieważ przysługuje mu ubezpieczenie na mocy Ustawy o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach z dnia 30 października 2002 r. (Dz. U. 2002 nr 199, poz. 1674).

Ustawa nie precyzuje w jaki sposób korzystający powinien zapoznać wolontariusza z jego prawami i obowiązkami. Forma jest dowolna, może być zarówno ustna, jak i pisemna. Wskazane jest zapoznanie wolontariusza z regulaminem, zasadami i praktykami jakie panują w instytucji, a także z jej etatowymi pracownikami. Wolontariusz powierzone mu zadania powinien wykonywać sumiennie i odpowiedzialnie. I to musi być jasno określone w porozumieniu współpracy. Natomiast trzeba zaznaczyć, że wolontariusze nie są zwolnieni od odpowiedzialności za niewykonanie zadania czy też na przykład za wyrządzone szkody. Wówczas należy sięgnąć po przepisy Kodeksu cywilnego, który jasno to określa (Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny. Dz. U. 1964 nr 16, poz. 93. 0).

NAWIĄZANIE WSPÓŁPRACY

Jeśli zostanie podjęta decyzja o zaproszeniu wolontariuszy do placówki, takiej jak biblioteka, warto się zastanowić: po co, do jakich zadań, kto jest potrzebny i na jaki czas. Jak czytamy w poradniku *Wolontariat w bibliotece. Informacje praktyczne i wskazówki dla bibliotekarzy* pod redakcją Agnieszki Koszowskiej określenie tych aspektów jest bardzo ważne, ponieważ wolontariusze muszą się czuć rzeczywiście potrzebni, a pracownicy – niezagrożeni ich obecnością. Dobrze jest przeprowadzić rozmowę z pracownikami, aby ustalić w jakich obszarach może być potrzebna pomoc wolontariuszy.

Zanim jednak jakikolwiek wolontariusz pojawi się w bibliotece, dobrze jest na początku powo-

łać koordynatora, czyli osobę odpowiedzialną za wolontariat. Może to być osoba, która jest jednocześnie pracownikiem biblioteki. Pomimo swoich zawodowych obowiązków na pracę z wolontariuszami powinna mieć zapewniony czas. Na stronie Ogólnopolskiej Sieci Centrów Wolontariatu czytamy jak ważną rolę odgrywa koordynator. Jej zadaniem będzie nie tylko przyjęcie wolontariusza, ale także zapoznanie z organizacją, przygotowanie zakresu zadań czy też umowy. Koordynator będzie również nadzorować pracę wolontariuszy, motywować do działania, wspierać i nagradzać. Praca ta wymaga dobrej organizacji, odpowiedzialności, umiejętności szybkiego nawiązywania kontaktów i oczywiście delegowania zadań. Dlatego koordynatorem powinna być osoba energiczna, opanowana, lubiąca pracę z ludźmi i empatyczna. Poza tym działająca z pasją na rzecz instytucji. Koordynator powinien myśleć perspektywnie i z wyprzedzeniem planować pracę wolontariuszy. Musi być na bieżąco z wydarzeniami w bibliotece i wiedzieć, jakie imprezy są zaplanowane w przyszłości.

Kolejnym krokiem jest przygotowanie oferty dotyczącej pożądanej osoby. Warto zastanowić się, jakie kwalifikacje i umiejętności powinien posiadać wolontariusz, którego chcemy zaangażować do zajęć w bibliotece. W *Praktycznym poradniku współpracy z wolontariuszami* pod redakcją Wojciecha Rusteckiego dokładnie omówiono etap zatrudnienia właściwego ochotnika.

Być może będzie to osoba, która na przykład wykonuje konkretny zawód, posiada szczególne predyspozycje lub spełnia kryteria wiekowe. W ofercie musi być przedstawiony zakres obowiązków, a także określone ramy czasowe, czyli od kiedy i jak długo będzie trwać współpraca. Poza tym powinna ona zawierać ogólne informacje o instytucji, także to czy osoby, które się zgłoszą mają dostarczyć cv, list motywacyjny itp. Oprócz tego termin zgłoszenia na rozmowę i formę kontaktu z potencjalnym kandydatem. W ofercie ważne jest zamieszczenie uzasadnienia, jakie korzyści może zyskać wolontariusz ze współpracy z naszą instytucją. Może to być np.: zdobycie nowych umiejętności i doświadczenia, możliwość rozwoju, nawiązanie nowych kontaktów towarzyskich lub udział w ciekawych projektach. Pisząc ofertę, należy wziąć po uwagę, żeby była czytelna i atrakcyjna, aby potencjalny wolontariusz rozumiał przedstawione w niej cele i oczekiwania oraz zainteresował się współpracą z daną organizacją.

Kiedy oferta zostanie odpowiednio skonstruowana należy ją upublicznić. Istnieje wiele możliwości dotarcia do potencjalnych kandydatów. Do najpopularniejszych i zarazem najtańszych form komunikacji należą narzędzia internetowe takie jak: strona biblioteki, portale społecznościowe, blogi biblioteczne oraz ogłoszenia na portalach branżowych. Można również posłużyć się formami bardziej tradycyjnymi, jak: ulotka, ogłoszenie czy plakaty. Szukając potrzebnych osób, warto też

Istnieje wiele możliwości dotarcia do potencjalnych kandydatów. Do najpopularniejszych i zarazem najtańszych form komunikacji należą narzędzia internetowe takie jak: strona biblioteki, portale społecznościowe, blogi biblioteczne oraz ogłoszenia na portalach branżowych

skorzystać z nieformalnego przekazu informacji, czyli poprzez kontakty osobiste z czytelnikami, znajomymi i rodziną. Poza tym skuteczne dotarcie do wolontariuszy mogą umożliwić nam lokalne media.

Korzystając z wiedzy zawartej w *Praktycznym poradniku współpracy z wolontariuszami*, można dowiedzieć się, że kolejnym etapem będzie przeprowadzenie rekrutacji. W pierwszej kolejności warto zorganizować spotkanie informacyjne dla wszystkich zainteresowanych osób, a dopiero później umówić się na indywidualne rozmowy. Ważne jest, aby rozmowa z taką osobą miała charakter szczególny, była przeprowadzona w sposób otwarty i odbywała się w przyjaznej atmosferze. Celem tego spotkania jest poznanie osoby, jej kompetencji i umiejętności, a także motywacji zgłoszenia się do placówki. Wybór odpowiedniej osoby do pracy w naszej organizacji gwarantuje późniejszy sukces realizowanych zadań. Koordynator w trakcie rozmowy powinien przedstawić działalność biblioteki, omówić zakres obowiązków wolontariusza i zasady współpracy. Zdarzyć się może, że kandydat nie spełni oczekiwań, wówczas należy jak najszybciej dać odpowiedź odmowną, jednocześnie doceniając jego zapał i chęć współpracy. Jeżeli jednak decyzja będzie pozytywna, koordynator powinien dokładnie zapoznać wolontariusza z powierzony-

mi mu zadaniami, prawami i obowiązkami zarówno organizacji, jak i jego samego. W tym celu należy zawrzeć ustne lub pisemne porozumienie z wolontariuszem. Przygotowanie umowy regulują przepisy omówionej w poprzednim fragmencie artykułu Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Niemniej jednak, niezależnie od czasu współpracy, warto sporządzić umowę pisemną, która jasno określi wzajemne oczekiwania, reguły i warunki współpracy. Po zawarciu porozumienia istotne jest zapoznanie wolontariusza z organizacją, omówienie misji biblioteki, zasad jej funkcjonowania i przede wszystkim zapoznanie z zespołem placówki. Jak czytamy w poradniku *Wolontariat w bibliotece* trzeba pamiętać, że wolontariusz działa na rzecz biblioteki nieodpłatnie, poświęca swój czas i zapał, dlatego warto stworzyć taką atmosferę, aby chciał związać się z organizacją na dłużej.

Zadania wolontariuszy mogą być wszechstronne. Zaczynając od bardzo prozaicznych czynności, takich jak porządkowanie księgozbioru na półkach czy jego renowację, poprzez pomoc w prowadzeniu różnych zajęć organizowanych w bibliotece, kończąc na działaniach wymagających specjalistycznych kwalifikacji takich jak np. tłumaczenie tekstów z języków obcych czy pisanie projektów

Jak już wcześniej wspomniałam, angażowanie wolontariuszy do różnych działań i projektów może pozytywnie wpłynąć na wizerunek biblioteki. Wolontariusze mogą wykonywać rozmaite czynności, tym samym powodując rozszerzenie oferty bibliotecznej, co z kolei będzie korzystnie wpływać na zainteresowanie biblioteką lokalnej społeczności. W cytowanym już poradniku *Wolontariat w bibliotece*, a także publikacji *Volunteer Involvement in California Libraries. Best Practices (Uczestnictwo społeczne w kalifornijskich bibliotekach. Dobre praktyki)* zostało przedstawionych trzydzieści pięć pomysłów, które w bibliotece właśnie może wykonywać wolontariusz. Zadania wolontariuszy mogą być wszechstronne. Zaczynając od bardzo prozaicznych czynności, takich jak porządkowanie księgozbioru na półkach czy jego renowację, poprzez pomoc w prowadzeniu różnych zajęć organizowanych w bibliotece, kończąc na działaniach wymagających specjalistycznych kwalifikacji takich jak np. tłumaczenie tekstów z języków obcych czy pisanie projektów. Taka współpraca może przynieść znaczące korzyści zarówno bibliotece, jak i wolontariuszowi. Trzeba pamiętać, że kluczem do udanej

długofalowej współpracy jest docenianie, motywowanie i nagradzanie wolontariusza. Istotna jest kwestia nagradzania, ponieważ nie tylko wzmacniamy jego zaangażowanie w pracę, ale również motywujemy do dalszej aktywności. Nagradzając, utwierdzamy go w przekonaniu, że to co robi jest niezwykle ważne i ma sens. Oprócz zwyczajnych słów podziękowania, można zastanowić się nad drobnymi nagrodami, uzgadniając ich wybór ze współpracownikami. Poza tym umożliwienie rozwoju, podniesienia kwalifikacji czy udział w szkoleniu również będzie dobrym sposobem motywowania i nagradzania.

Biorąc pod uwagę różne kryteria, istnieje kilka klasyfikacji pracy wolontariackiej, o których pisze m.in. Seweryn Leszczyński w artykule *Wolontariat – definicja, typy, readaptacja społeczna*. Niektóre z tych kryteriów można odnieść do działań w bibliotece. Jednym z nich jest uwzględnienie liczby osób. Wów-

czas można mówić o wolontariacie indywidualnym i grupowym. Wolontariat indywidualny obejmuje pracę jednej osoby, która odpowiada za realizację konkretnych działań, takich jak np. nauczanie języka obcego albo prowadzenie zajęć logopedycznych dla dzieci. Leszczyński podkreśla, że **wolontariat grupowy** wymaga większego nakładu pracy, podziału ról, współpracy i koordynacji wszystkich zaangażowanych osób. Dzieje się tak, kiedy organizujemy duże wydarzenie, jak np. Noc Bibliotek. Ponadto według kryterium czasu pracy wolontariusza można wyróżnić pracę krótkoterminową albo długoterminową. Dorota Moroń, w swojej publikacji wymienia różne typy wolontariatu, używa pojęć „**wolontariat stały**” i „**wolontariat akcyjny**”. Autorka definiuje je w ten sposób: „wolontariat stały – społecznik w sposób stały, długookresowy współpracuje z daną organizacją lub instytucją i regularnie wykonuje prace na jej rzecz”, oraz „wolontariat akcyjny – ochotnicy są zatrudniani przy jednorazowej lub cyklicznej akcji”. Mówiąc wprost, wolontariat stały jest długofalowym zobowiązaniem. Zachodzi wtedy, gdy wolontariusze współpracują z instytucją regularnie i systematycznie, często w określonych dniach

i godzinach. Większość zadań bibliotecznych skierowanych do wolontariuszy może stać się właśnie taką formą współpracy. Działanie na rzecz niepełnosprawnych, regularne zajęcia z najmłodszymi, wspólne czytanie książek, prowadzenie kółek hobbystycznych czy np. prowadzenie kursów językowych, czy innych są działaniami długoterminowymi. Biorąc pod uwagę rozwój biblioteki, zachodzące w niej zmiany, warto skupić się właśnie na wolontariacie stałym. Z kolei wolontariat akcyjny koncentruje się na działaniach jednorazowych lub cyklicznych wydarzeniach, które odbywają się raz na jakiś czas (np. raz na rok, raz na kwartał). Są to przede wszystkim duże przedsięwzięcia, które zazwyczaj wymagają zaangażowania większej liczby osób. Do nich możemy zaliczyć ogólnopolskie akcje: Odjazdowy Bibliotekarz i Noc Bibliotek. Również pomoc przy organizowaniu rozmaitych targów, festynów bądź np. udział w projektowaniu i roznoszeniu ulotek.

Krótko mówiąc, wolontariusze mogą być dużym wsparciem dla biblioteki. Przygotowanie listy zadań i czynności będzie pomocne przy podjęciu decyzji, czy niezbędna będzie pomoc stała, codzienna czy też sporadyczna, od czasu do czasu. Będąc pracownikiem biblioteki i pracując z wolontariuszami, uważam, że warto jednak postawić na regularną współpracę.

Podsumowując warto podkreślić, że działania wolontariackie mogą bardzo pozytywnie wpłynąć na wizerunek i rozwój instytucji. Dlatego ważne jest rozpowszechnianie idei wolontariatu, tak, aby aktywistów, którzy oferują konkretne wsparcie,

było coraz więcej. Dzięki ich potencjale, kreatywności i zaangażowaniu instytucja może działać więcej, zrealizować zaplanowane projekty i jednocześnie zaangażować osoby być może do tej pory pomijane. Natomiast wolontariusze, dzięki pracy na rzecz innych, zyskają nie tylko ogromną satysfakcję, ale także doświadczenie i możliwość poznania czegoś zupełnie nowego. Budowanie wzajemnej, dobrej relacji opartej na szacunku i zaufaniu, dbanie o stałą i dobrą komunikację przyniesie niewątpliwie korzyści obydwu stronom.

BIBLIOGRAFIA

- ❑ Kłosińska K., *Wolontariat szkolny krok po kroku*, Warszawa, 2016.
- ❑ Kukowska M., *Przepis na wolontariat*, Warszawa, 2015.
- ❑ Leszczyński S., *Wolontariat – definicja, typy, adaptacja społeczna*. „Ogrody Nauk i Sztuk”, 2012, nr 2, s. 131-138.
- ❑ Moroń D., *Wolontariat w trzecim sektorze. Prawo i praktyka*, Wrocław, 2009.
- ❑ *Planowanie pracy biblioteki*, red. H. Apacka, Warszawa, 2009.
- ❑ *Praktyczny poradnik współpracy z wolontariuszami*, red. W. Rustecki, Warszawa, 2011.
- ❑ *Wolontariat w bibliotece. Informacje praktyczne i wskazówki dla bibliotekarzy*, red. A. Koszowska, Warszawa, 2012.

Monika Marciniak
Miejska Biblioteka Publiczna w Wołominie

„Biblioteka to też człowiek”

Pytanie stare, jak świat – kto był pierwszy bibliotekarz, czy czytelnik? Odpowiedź od wieków pozostaje nieznaną, jednak bez wątplenia biblioteka jest jednym z tych miejsc, które w życiu człowieka pojawia się nieraz. A może to człowiek pojawia się w życiu biblioteki? Biblioteka nie jest jedynie budynkiem, czy instytucją, ale tysiącami historii opowiedzianymi przez książkę i człowieka – zarówno czytelnika, jak i bibliotekarza. Bez jednego, trudno byłoby istnieć drugiemu. Wspólnie tworzą swoiste tao – ład i harmonię, potrzeby kulturalne, pasje, pielęgnują prawo czytania i obcowania z kulturą. To właśnie oni – wspólnie tworzą bibliotekę.

O człowieku w bibliotece

Ray Oldenburg dostrzegł w bibliotece potencjał trzeciego miejsca. Zdaniem badacza dom stanowi w życiu człowieka pierwsze miejsce, praca – drugie – ich istotność i waga doświadczeń, jakie ze sobą niosą są oczywiste, natomiast trzecie miejsce – czyli to, które daje doświadczenie socjalizacji, relaksu i odpoczynku, to biblioteka. Projekt fotograficzno-tekstowy „Biblioteka to też człowiek”, stanowi ukłon w stronę człowieka będącego siłą, duchem i iskrą każdej biblioteki. Człowieka, który w księżnicy pełni wielowymiarową rolę – *Bibliotekarz jest jednym z ogniw współtworzących bibliotekę. Jednak żeby powstało miejsce, konieczny jest łańcuch składający się z wielu elementów. Czytelnik to niesamowita część każdej biblioteki, która wpływa na jej funkcjonowanie. Biblioteka rzeczywiście pełni funkcję tego trzeciego miejsca – dużo osób przychodzi porozmawiać o książkach, a czasami o tym, co dzieje się w ich życiu – przyznała refleksyjnie Katarzyna Połczyńska-Czerniak, kierowniczka Fili nr 5 w Zielonej Górze, podczas naszej rozmowy przeprowadzonej w trakcie realizacji projektu „Bibliote-*

ka to też człowiek". Znaczenie relacji czytelnik-bibliotekarz nie jest jedynie jednorazowym owocem działania jednej filii, ale także pozostałych agend bibliotecznych. – *To jest naprawdę interesująca i dynamiczna praca, na co bez wątpienia ma wpływ drugi człowiek. Nasi stali bywalcy chętnie dzielą się z nami refleksjami dotyczącymi książek i czytelnictwa. Niektórzy czują wobec nas tak duże zaufanie, że zwierają się ze swoich osobistych rozterek. Drugi człowiek potrafi być zaskakujący i pasjonujący* – powiedziała Martyna Zawieja młodszy bibliotekarz z Filii nr 7 mediateki „Szkłana Pułapka”.

Biblioteczne filie charakteryzują się swoim kameralnym klimatem i stałymi czytelnikami, którzy przeważnie mieszkają nieopodal bibliotecznej placówki. Jak to wygląda w Wypożyczalni Głównej, w której czytelników jest najwięcej? Starszy bibliotekarz Sylwia Załucka podzieliła zdanie bibliotekarzy z pozostałych filii – *Praca z człowiekiem nie jest łatwa. Każdy ma inny gust. Nie traktuję klientów, jako masę, ale jako jednostkę, indywidualność. Potrzeba czasu, żeby poznać zainteresowania literackie czytelnika. Czytelnicy bardzo często opowiadają nam o przeczytanych książkach i jakoś tak sami, między słowami, odnoszą się do swojego prywatnego życia i zaczynają nam się zwierzać ze swoich rozterek. Wysłuchamy ich, ale musimy zachować dystans, nie możemy bawić się w psychologów, czy terapeutów* – i dodaje, że *choć w wypożyczalni bywa wielu czytelników – bo to tu wyrabia się biblioteczną kartę – nie zawsze interesuje ich książka papierowa, ale na przykład zasoby mediateki, takie jak filmy, czy płyty muzyczne. – Jeśli bibliotekarz odpowiednio pokieruje czytelnika, opowie mu o naprawdę ciekawej książce, to jest w stanie zachęcić kogoś do czytania* – wypowiedź Sylwii Załuckiej uzupełnia Kasia Połczyńska-Czeraniak, która stwierdza – *Nie ma ludzi, którzy nie lubią czytać, są tylko tacy, którzy jeszcze nie trafili na swoją książkę.*

Każda biblioteczna agenda ma w sobie coś niepowtarzalnego, pewną indywidualną specyfikę, w której odnajduje się konkretny czytelnik. Mediateka przyciąga swoimi cyfrowymi zbiorami, Wypożyczalnia Główna wszechstronnym księgozbiorem, a Biblioteka Obcojęzyczna m.in. językowymi kursami. Podczas realizacji projektu w tym dziale, Agnieszka Ginko-Humphries zdradziła nam zaskakującą ciekawostkę – *Agatha Christie jest u nas chętniej czytana po francusku, niż w oryginale* – powiedziała podczas ukazywania nam francuskojęzycznego księgozbioru. Z jeszcze innego rodzaju

czytelnikiem spotykają się bibliotekarze z działu Informacji Regionalnej i Bibliograficznej. – *Trafiają do nas głównie studenci i doktoranci, którzy potrzebują materiałów do swoich prac naukowych, a mamy naprawdę przebogaty księgozbiór regionalny. Znajdują się u nas bardzo cenne egzemplarze wydań z XIX, XX i XXI w. Całość liczy około 12 tys. woluminów, posiadamy również około 130 tytułów czasopism regionalnych. Gromadzimy także informacje dotyczące życia kulturalno-społecznego miasta, najstarsze dokumenty są sprzed kilkudziesięciu lat. Nasz dział przyciąga także pasjonatów miasta i regionu, którzy poszukują informacji o historii Zielonej Góry, jej zabytkach i wszystkiego tego, co łączy człowieka z mia-*

Czytelnicy bardzo często opowiadają nam o przeczytanych książkach i jakoś tak sami odnoszą się do swojego prywatnego życia i zaczynają nam się zwierzać ze swoich rozterek. Wysłuchamy ich, ale musimy zachować dystans, nie możemy bawić się w psychologów, czy terapeutów

stem i co wpływa na jego tożsamość. Pracując w tym dziale, wiele nauczyłam się o naszym pięknym Winnym Grodzie, ale z każdym kolejnym czytelnikiem poznaję go coraz lepiej – powiedziała kustosz Anna Urbaniak.

Warto też zwrócić uwagę na znaczenie młodych czytelników i fakt, że literackie gusta wyrabiają sobie już od najmłodszych lat, na co zwróciła uwagę młodszy bibliotekarz Anna Witkowska z Centrum Bibliotecznego dla Dzieci i Młodzieży „Biblioteka Pana Kleksa”. – *Praca z młodym czytelnikiem jest bardzo wymagająca. Dzieci mają własne gusta literackie i preferencje dotyczące tego, jak ma wyglądać książka: począwszy od fabuły, poprzez obrazki, kończąc na wielkości czcionki. Ponadto w przypadku najmłodszych czytelników, nasza umiejętność słuchania jest podwójnie ważna. Przychodzą do nas bardzo małe dzieci, które dopiero zaczynają mówić i też chcą wybrać dla siebie idealną książkę, dlatego potrzeba naprawdę wiele wysiłku i skupienia, aby je zrozumieć, ale to też jest ta magia i wyjątkowość pracy z młodym czytelnikiem* – Ania dodaje także, że *rolą bibliotekarza jest oswojenie z biblioteką nie tyl-*

ko dziecka, ale nierzadko również rodzica, który do biblioteki powraca po wielu latach za sprawą swojej pociechy. Biblioteki przeżywają ogromne przemiany, rozwijają się, sięgają po nowe obszary kultury, techniki i technologii – to bardzo często pozytywnie zaskakuje tych powracających po dłuższym czasie czytelników.

Istnieje pewien stereotyp bibliotekarza – osoby, która siedzi między regałami i czyta książki. Rzeczywiście, czytam książki – ale w domu, bo praca bibliotekarza jest bardzo dynamiczna

O bibliotekarzu

Dawno temu, w zamierzonych czasach, powstał pewien obraz bibliotekarza, który jeszcze utrzymuje się – ale tylko w wyobraźni, bo współczesny bibliotekarz tworzy przecież współczesną bibliotekę. – *Istnieje pewien stereotyp bibliotekarza – osoby, która siedzi między regałami i czyta książki. Rzeczywiście, czytam książki – ale w domu, bo praca bibliotekarza jest bardzo dynamiczna* – komentuje młodszy bibliotekarz Anna Pawelec z Centrum Bibliotecznego dla Dzieci i Młodzieży „Biblioteka Pana Kleksa”. – *Uwielbiam właśnie to tempo pracy, różnorodność zajęć. Trzeba być wielozadaniowym i bardzo elastycznym* – dodaje Anna Witkowska.

W świecie stereotypów trudno jest znaleźć zawód, który nie ulega jakiemuś szablonowi, ale ważne aby dostrzegać, że bibliotekę tworzą pasjonaci, którzy w swoich działaniach kierują się potrzebami czytelnika – *Praca bibliotekarza obarczona jest*

stereotypami, które staram się obalić. Jest to zawód wymagający, ale dający satysfakcję. Wyzwaniem jest to, żeby zarazić pasją do książek innych ludzi. Trzeba wiedzieć, umieć doradzić, nie krytykować żadnych gustów, być na tyle elastycznym, aby pomóc czytelnikowi – niezależnie od jego wieku, płci, czy zainteresowań – znaleźć książkę, która go pochłonie – komentuje Katarzyna Połczyńska-Czerniak. – *Biblioteka jest tak nowoczesnym miejscem, że nie da się utrzymać tego stereotypu bibliotekarza, on i tak powoli już przemija. Czytelnicy, którzy do nas przychodzą widzą te zmiany, widzą ile tutaj się dzieje. Biblioteka jest też obecna w mediach i komunikuje się z czytelnikiem na wiele sposobów* – dodaje Sylwia Załucka. Realizując projekt staraliśmy się z Anną Celmer zwrócić uwagę na indywidualne gusta czytelnicze bibliotekarzy i to, co sprawia, że to miejsce to, cóż... to ich miejsce. I tak dowiedziałyśmy się, że Sylwia z Wypożyczalni Główniej zaczytuje się w dziełach umieszczonych na półkach w dziale kultura – najczęściej są to książki dotyczące tematu historii kultury nowożytnej, w tym także polskiej, chętnie sięga po literaturę faktu, publicystykę i biografię. Z kolei ulubionym działem Kasi z Filii nr 5 jest fantastyka, zaś Agata ze „Szklanej Pułapki” uwielbia czytać Joannę Chmielewską. Załoga Czytelni Ogólnej stawia na literaturę faktu, kustosz Justyna Hołody zaczytuje się w reportażach i biografacjach, z kolei kustosz Jarosław Głuszek ceni sobie książki historyczne, głównie historię gospodarki, niekiedy sięga też po Szekspira, a jego ulubioną książką jest *Boski Juliusz*. Ania Witkowska z „Biblioteki pana Kleksa” lubi komiksy i podziwia ilustracje książkowe, a Anna Pawelec z tego samego działu, cóż... Ania po prostu książki uwielbia.

O bibliotece, jako miejscu

Anna Celmer, autorka zdjęć i pomysłodawczyni projektu, starała się zwrócić uwagę na indywidualność każdego miejsca, każdej filii. Bo chociaż wszystko stanowi jedną rodzinę spod znaku Cypriana Norwida, każda agenda posiada swój własny, niepowtarzalny klimat. Podczas rozmów, podpytywałam bibliotekarzy o pierwsze wrażenia po przekroczeniu progu działu, w którym obecnie pracują. – *Pierwszy dzień pracy w Szklanej Pułapce? Pierwsze wrażenie? Mnóstwo okien, słońce, artystyczny klimat, który dopełniają wystawy i spotkania autorskie, jakie mają tu miejsce* – odpowiedziała Agata Życzkowska specjalista do spraw edukacji z Filii nr 7 mediateki „Szklana Pułapka”, mieszczącej się w urokliwej zielonogórskiej Palmiarni. Z kolei w przypadku Filii nr 9, zainteresowała mnie postać Bromby, jako patronki, bo przecież nie jest to żadna słynna współczesna bohaterka książek dla dzieci, jak „Hania Humorek”, „Kicia Kocia”, czy nawet nieśmiertelna „Ania z Zielonego Wzgórza”. – *Bromba wygrała z Baltazarem Gąbką... w głosowaniu! To właśnie dzieci wybrały ją na patronkę Filii nr 9* – wyjaśniła starszy bibliotekarz Anna Kwapińska i rzeczywiście ducha Bromby można spotkać niemalże na każdej półce – od książek, poprzez maskotki i figurki Bromby, kończąc na zakładkach. I Bromba naprawdę chętnie jest czytana przez dzieci – i nie tylko. Ania Kwapińska podzieliła się także ciekawą refleksją dotyczącą nie najnowszych już książek, które wciąż potrafią wywołać wielkie emocje. – *Pewnego razu przyszła tu grupka*

starszych pań. Znalazły na półkach książki ze swojego dzieciństwa. Bardzo były tym wzruszone – wszystkie! Bo kiedyś książek było mniej, wszyscy czytali to samo, mieli podobne wspomnienia – opowiada i tym samym przypomina nam o ponadczasowej roli książki w życiu człowieka.

Projekt „Biblioteka to też człowiek” nie dobiega końca, jedynie zamyka pierwszy rozdział, z kolejnym z pewnością ruszymy niebawem. Odkrywanie biblioteki w ujęciu człowieka i miejsca okazało się być niezwykle fascynującym doświadczeniem, zmuszającym do refleksji. Zabierając się za realizację tego projektu, miałyśmy pewną określoną wizję, ale ostateczny rezultat trudno było przewidzieć. Myślę, że najlepszym podsumowaniem tego jest fakt, iż wciąż pragniemy więcej – więcej odkrywania biblioteki: jej działów, miejsc, pracowników, ludzi, którzy ją tworzą, bo to fascynująca podróż i przede wszystkim bardzo ważna – dla bibliotekarzy, czytelników i samej biblioteki.

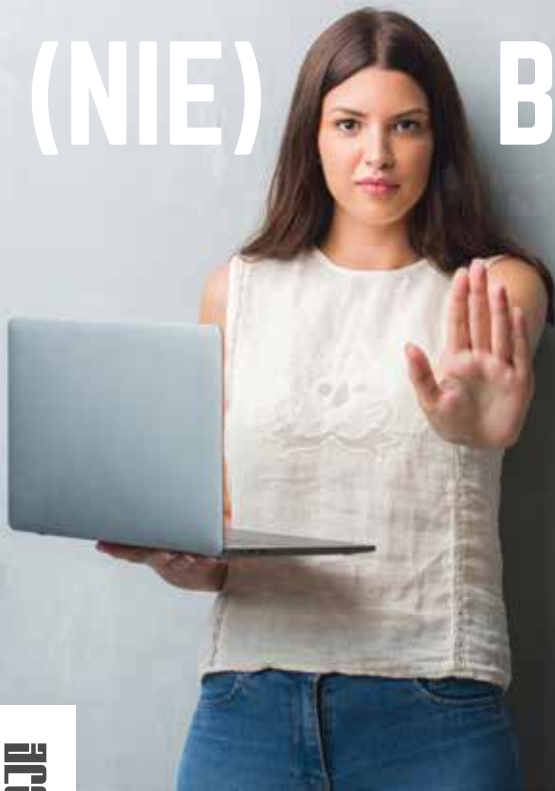
Udział w projekcie wzięli:

- Wypożyczalnia Główna Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze.
- Czytelnia Ogólna Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze.
- Dział Informacji Regionalnej i Bibliograficznej Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze.
- Biblioteka Obcojęzyczna Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze.
- Centrum Biblioteczne dla Dzieci i Młodzieży „Biblioteka Pana Kleksa” Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze.
- Filia nr 5 Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze.
- Filia nr 7 Mediateka „Szklana Pułapka” Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze.
- Filia nr 9 „Biblioteka Bromby i Przyjaciół” Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze.

Sandra Stempniewska
Mediateka Góra Mediów
Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna
im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze

(NIE) BEZPIECZNE MEDIA

RELACJE

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Komisji Edukacji Narodowej w Warszawie co roku organizuje cztery konferencje informacyjno-metodyczne dla nauczycieli. W roku 2018 odbyły się dwie jesienne konferencje pt. „(Nie)Bezpieczne media”. W dniu 17 października 2018 r. adresatami konferencji byli nauczyciele ze szkół podstawowych a 24 października 2018 r. nauczyciele zatrudnieni w szkołach ponadpodstawowych.

Temat konferencji pt. „(Nie)Bezpieczne media” wynikał z realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2018/2019. W tegorocznych priorytetach znalazły się bowiem zapisy o rozwijaniu kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli oraz bezpiecznym i odpowiedzialnym korzystaniu z zasobów dostępnych w sieci. Podążając za wskazanymi priorytetami konferencje poświęcone zostały mediom, przede wszystkim internetowi i jego wpływowi na rozwój i funkcjonowanie uczniów. Dla uczestników zostały przygotowane zestawienia bibliograficzne dotyczące tematyki konferencji.

Zaproszonych nauczycieli powitały dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. KEN w Warszawie Beata Zych i wicedyrektor Joanna Kamińska. Zaproszenie na konferencje przyjęli również przedstawiciele władz oświatowych: dyrektor Departamentu Edukacji Publicznej i Sportu, Mazowiecki Kurator Oświaty oraz przedstawiciele wydziałów oświaty z dzielnic: Praga-Południe i Targówek.

Wystąpienia zaproszonych prelegentów miały zaktualizować wiedzę nauczycieli w zakresie zagrożeń wynikających z użytkowania internetu, m.in. gier komputerowych i mediów społeczno-

ściowych. Dla przeciwwagi istotne było również zaprezentowanie wybranych możliwości wykorzystania internetu po dobrej stronie „mocy”, czyli do uatrakcyjnienia lekcji i podniesienia jakości edukacji w szkole. Wyraźnie podkreślony został fakt, że rozwoju nowych technologii nie da się powstrzymać, ale ważne jest, w jaki sposób i w jakim celu będzie wykorzystywany internet przez dzieci i młodzież.

Jako pierwsza wystąpiła Anna Andrzejewska z Zakładu Edukacji Medialnej w Instytucie Pedagogiki Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie. Na konferencji prelegentka zaprezentowała wykład pt. „Psychopedagogiczny wymiar aktywności dzieci i młodzieży w cyberprzestrzeni”. W swoim wystąpieniu przedstawiła kilka przypadków osób uzależnionych od internetu. Podkreślała, że bardzo trudno jest diagnozować te osoby, gdyż brakuje odpowiednich narzędzi. Symptomy uzależnienia nie zawsze są oczywiste, nastolatkiw bardzo często są pobudzeni emocjonalnie, jednak nauczyciele i rodzice powinni uważnie obserwować dzieci i młodzież. Przekroczenie cienkiej granicy między światem realnym a światem wirtualnym powodu-

je, że powrót do świata realnego może być bardzo trudny albo wręcz niemożliwy. Zwróciła uwagę na to, że dzieci i młodzi ludzie w dzisiejszej rzeczywistości często motywowani są do osiągnięcia sukcesów,

Symptomy uzależnienia nie zawsze są oczywiste, nastolatki bardzo często są pobudzeni emocjonalnie, jednak nauczyciele i rodzice powinni uważnie obserwować dzieci i młodzież. Przekroczenie cienkiej granicy między światem realnym a światem wirtualnym powoduje, że powrót do świata realnego może być bardzo trudny albo wręcz niemożliwy

ale równocześnie są odciążani z zadań życia codziennego. Bardzo często taka sytuacja powoduje brak przygotowania do przyjmowania porażki. Można czasami zaobserwować syndrom wycofania społecznego i ukrycia się w wirtualnej rzeczywistości. Młodzi ludzie na całe tygodnie, a nawet miesiące zamykają się w czterech ścianach i bardzo często nie nawiązują kontaktów nawet z członkami swoich rodzin – zjawisko to zostało nazwane hikikomori. Osoba hikikomori nie pracuje, nie wychodzi ze znajomymi i nie jada posiłków wspólnie z rodziną – jeżeli już nawiązuje jakieś kontakty z innymi ludźmi, to czyni to przez internet. Podejrzewa się, że syndrom może być spowodowany doświadczaną w dzisiejszych czasach przez tak wielu z nas presją, z którą najczęściej nie radzą sobie młodzi ludzie. W Japonii jest ona szczególnie silna, i to od najmłodszych lat. W Polsce również są już przypadki hikikomori. Zjawisku temu bardzo często ulegają osoby o słabszej psychice i większej wrażliwości. Jest to reakcja młodych ludzi na sytuację, z którymi nie radzą sobie emocjonalnie. Prelegentka wskazywała również na znieczulenie dzieci i młodzieży poprzez oglądanie scen agresji w filmach i grach internetowych. Jeśli młodzi ludzie oglądają takie sceny w cyberprzestrzeni wielokrotnie, to znieczulają się na przemoc i wzrasta u nich poziom agresji w realnym świecie. Nauczyciele zostali zapoznani z krótkimi filmikami pokazującymi problemy osób uzależnionych. Prelegentka zwracała uwagę na sceny erotyczne w bajkach i grach dla dzie-

ci oraz na istnienie czarnego internetu, w którym można znaleźć wszystko, również instrukcję jak popełnić samobójstwo czy morderstwo. W zakończeniu wskazywała na potrzebę szkolenia nauczycieli i rodziców, bo badania wykazują, że bardzo często brak nam podstawowej wiedzy na temat oznaczeń gier oraz świadomości w co tak naprawdę grają i co oglądają dzieci w internecie. Wystąpienie cieszyło się ogromnym zainteresowaniem. Konsekwencją było nawiązanie kontaktów uczestniczących w konferencji nauczycieli z prelegentką.

Z drugim wykładem pt. „Współczesne zagrożenia medialne w kontekście rozwoju emocjonalnego, społecznego i poznawczego” wystąpił pedagog Marcin Miller, prezes firmy „Bezkompleksów”, która zajmuje się profilaktyką i edukacją dzieci, młodzieży i dorosłych oraz realizacją szkoleń i warsztatów profilaktycznych z elementami psychoedukacji. Na początku wystąpienia przedstawił kilka faktów dotyczących czasu korzystania przez dzieci z urządzeń mobilnych oraz znajomości zasad dotyczących bezpiecznego korzystania z urządzeń wśród najmłodszych. Dane statystyczne wykazują, że coraz bardziej obniża się wiek inicjacji związanej z urządzeniami mobilnymi. Zbyt wczesne i intensywne korzystanie z urządzeń elektronicznych, pomimo dobranych treści, może być szkodliwe dla dzieci. Mózg dziecka, aby mógł prawidłowo rozwijać się potrzebuje doświadczenia świata wszystki-

Dane statystyczne wykazują, że coraz bardziej obniża się wiek inicjacji związanej z urządzeniami mobilnymi. Zbyt wczesne i intensywne korzystanie z urządzeń elektronicznych, pomimo dobranych treści, może być szkodliwe dla dzieci. Mózg dziecka, aby mógł prawidłowo rozwijać się potrzebuje doświadczenia świata wszystkimi zmysłami

mi zmysłami. Ograniczenie pola działania dziecka i rodzajów bodźców może mieć negatywny wpływ na rozwój struktur neuronowych mózgu. Telewizja i komputery nie są w stanie zastąpić dziecku kontaktów z dorosłymi i rówieśnikami, ani innych doświadczeń, dzięki którym dzieci uczą się otaczają-

REPORTER

cego świata. M. Miller zapoznał także uczestników konferencji z objawami nadużywania telefonu komórkowego przez dziecko. Opowiedział o konsekwencjach emocjonalnych i społecznych nadużywania urządzeń ekranowych. W kolejnej części wykładu uczestnicy mogli zapoznać się z innymi zagrożeniami, m.in. z sekstingiem, groomingiem i pornografią występującą wśród dzieci i młodzieży. Prelegent opisał wpływ nadużywania gier na zachowania dzieci i młodzieży. Wykazał, że oglądanie scen przemocy i seksu przekłada się na zachowania agresywne. Wystąpienie zakończył dobrymi radami dla nauczycieli i rodziców.

Kolejnym prelegentem był Wojciech Kreft, doświadczony psycholog, wykładowca akademicki i doradca zawodowy, który przedstawił temat „Mądry internet, czyli jak odróżnić fake newsy od prawdy?” Na początku wyjaśnił, czym są fake newsy. Wskazał źródła i przybliżył przyczyny ich powstawania. Podając dane statystyczne wykazał, że zwykli użytkownicy internetu często nieświadomie rozpowszechniają nieprawdziwe informacje. Prelegent powiedział również, jak odróżnić fake newsy od prawdziwych informacji i jak z nimi walczyć. Podjął próbę określenia, jak powinna wyglądać nowoczesna edukacja. Cytował za autorami *Księgi trendów w edukacji 2.0*, że „Edukacja ma inspirować. Powinna pomagać uczniom w rozpoznawaniu ich wyjątkowych cech i pokonywaniu trudności, tak aby mogli w pełni wykorzystać swój potencjał. Powinna również sprzyjać krytycznemu myśleniu i kreatywności, dawać siłę do rozwijania w sobie umiejętności potrzebnych w dzisiejszym świecie”. Zwrócił również uwagę na konieczność tworzenia

przez nauczycieli bazy dobrych zasobów internetowych oraz na korzyści z nauczania odwróconego, przy wykorzystaniu źródła jakim jest internet.

Przykłady dobrych praktyk wykorzystania internetu przedstawiły także Katarzyna Górkiewicz i Barbara Krywoszejew z Fundacji Nowoczesna Polska. W wystąpieniu „Wzmacnianie kompetencji medialnych i cyfrowych – co mogą zrobić w szkole?” prelegentki zapoznały uczestników konferencji z działalnością Fundacji Nowoczesna Polska, która przede wszystkim zajmuje się udostępnianiem zasobów cyfrowych poprzez bibliotekę internetową *Wolne Lektury*. W zasobach biblioteki jest już prawie 5,5 tys. utworów z domeny publicznej. W najbliższym czasie Fundacja udostępni aplikację, która pozwoli na korzystanie z zasobów biblioteki nie tylko na komputerach, ale również przy wykorzystaniu telefonów komórkowych i tabletów. Celem Fundacji jest też kształcenie świadomych użytkowników mediów. Wspólnie z ekspertami opracowany został „Katalog kompetencji medialnych i informacyjnych” zaakceptowany przez polski komitet. Na jego podstawie tworzone są materiały edukacyjne publikowane w serwisie – edukacjamedialna.edu.pl. do wykorzystania na różnych przedmiotach i na różnych poziomach edukacyjnych. Fundacja zajmuje się kompetencjami medialnymi, cyfrowymi i informacyjnymi różnych grup społecznych, w tym nauczycieli. We współpracy z innymi organizacjami Fundacja stworzyła „Europejski Standard Edukacji Medialnej dla osób pracujących z młodzieżą” (<https://emels.eu/pl/>). Narzędzie to pozwala dokonać diagnozy własnych kompetencji medialnych oraz może służyć także ich rozwijaniu. Fundacja

stara się również uczyć świadomego korzystania z nowych technologii i realizuje swoje cele poprzez konkretne działania. Przykładem może być organizacja Olimpiady Cyfrowej dla uczniów i uczenie szkół ponadgimnazjalnych oraz projekt „Cybernauca”, w ramach którego realizowane są warsztaty z zakresu bezpieczeństwa w sieci oraz korzystania z TIK dla uczniów, rodziców i nauczycieli z całej Polski. Prelegentki zaprezentowały kilka narzędzi, które można wykorzystać na różnych przedmiotach i na różnych poziomach edukacyjnych, m.in. aplikację Kahoot. Uczestnicy przy wykorzystaniu swoich telefonów komórkowych mogli przećwiczyć działanie aplikacji. Na koniec prelegentki przedstawiły również inne strony internetowe, które mogą być dla nauczycieli pomocą lub inspiracją do pracy z uczniami. Wskazały też źródła dotyczące bezpieczeństwa w internecie.

Na konferencji dyrektor Wydawnictwa Naukowego i Edukacyjnego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Marta Lach zaprezentowała działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych bibliotekarzy. W swoim wystąpieniu przedstawiła aktualną ofertę szkoleniową SBP oraz czasopisma wydawane przez Stowarzyszenie. Szczególną uwagę zwróciła na „Poradnik Bibliotekarza”, który od 2018 r. ma zmienioną szatę graficzną i jest dobrym źródłem wiedzy i inspiracji dla nauczycieli bibliotekarzy szkolnych. Prelegentka zaprosiła do zakupu z rabatem publikacji na stoisku zorganizowanym podczas konferencji.

W ostatnim wystąpieniu kierownik Wydziału Wspomagania Edukacji Lilla Kołodziejczyk przedstawiła „Wybrane działania edukacyjno-kulturalne PBW im. KEN w Warszawie”. Podkreśliła znaczącą rolę internetu zarówno w działaniach nauczycieli, jak i też w pracy bibliotek szkolnych i nauczycieli bibliotekarzy. Prezentacja zawierała propozycje ciekawych szkoleń organizowanych w bieżącym roku szkolnym przez bibliotekę z zakresu wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w codziennej pracy nauczyciela oraz wiele interesujących form animujących czytelnictwo i uczących wyszukiwania informacji. Przedstawi-

ne zostały również propozycje spotkań autorskich, quizy online, zajęcia edukacyjne dla przedszkolaków i uczniów oraz przygotowane działania z okazji Tygodnia Bibliotek w 2019 r. Nauczyciele zostali zaproszeni do udziału w pracach sieci współpracy i samokształcenia, które funkcjonują przy PBW w Warszawie.

W trakcie przerwy Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych przygotowała pokaz możliwości nowoczesnych urządzeń mobilnych. Uczestnicy mogli wypróbować kilka prezentowanych urządzeń, m.in. można było zapoznać się z wirtualną rzeczywistością dzięki okularom VR lub poznać możliwości głośnika Google Home.

Na zakończenie obrad Lilla Kołodziejczyk podziękowała uczestnikom i prelegentom za ciekawe wystąpienia.

Umiejętności wyszukiwania i krytycznej oceny informacji, a także zdolności bezpiecznego i kreatywnego korzystania z mediów odgrywają niezwykle ważną rolę w budowaniu społeczeństwa informacyjnego. Internet jest obecnie ważnym miejscem obecności dzieci i młodych ludzi, jednak coraz częściej przekonujemy się jak fundamentalną sprawą jest bezpieczeństwo w sieci lub jego brak. W dzisiejszym świecie nikt nie jest w stanie nadążyć za zmianami technologicznymi, jednak szkoła musi próbować mierzyć się z rozwojem technologicznym i wciąż szukać pozytywnych zastosowań do możliwości, jakie stwarza internet. Nie da się bowiem ograniczyć wpływu internetu na rozwój dzieci i młodzieży. Nauczanie umiejętności wyboru treści, sprawdzania wiarygodności informacji i bezpiecznego korzystania z internetu, to ogromne wyzwanie dla nauczycieli i rodziców XXI w.

Patronat medialny nad konferencją objęło Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich i miesięcznik „Poradnik Bibliotekarza”.

Lilla Kołodziejczyk
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka
im. Komisji Edukacji Narodowej w Warszawie

Sprostowanie

Redakcja „Poradnika Bibliotekarza” przeprosza Panią EWE KOBIEŃSKĄ-MACIUSZKO za błędne podanie imienia i nazwiska w podpisie Jej zdjęcia w artykule „Biblioteka XXI wieku” PB 12/2018, s. 17.

- ➔ **Bożena Łazowska: *Centralna Biblioteka Statystyczna 1918-2018*. Warszawa: Centralna Biblioteka Statystyczna im. Stefana Szulca, 2018, s. 220.**

Publikacja poświęcona jest Centralnej Bibliotece Statystycznej im. Stefana Szulca, a jej historia zaczyna się w 1918 r., tak jak Głównego Urzędu Statystycznego, którego była zapleczem naukowym. Biblioteka obchodziła w 2018 r. 100-lecie swojej działalności co upamiętnia niniejsze opracowanie. W poszczególnych rozdziałach omówiono: *Historię Centralnej Biblioteki Statystycznej, Zbiory, Twórców CBS, System Aleph w CBS, Statystyczną bibliotekę cyfrową, Edukację statystyczną, Współpracę międzynarodową i CBS dziś i jutro*. Szczególnie może zainteresować część dotycząca *Twórców Centralnej Biblioteki Statystycznej*, w której przybliżono działalność takich osób jak: Stefan Szulca, Irena Morszytkiewicz, Beniamin Wułach, Andrzej Jopkiewicz, Janina Pawlik. Na uwagę zasługuje również działalność edukacyjna Centralnej Biblioteki Statystycznej: organizowanie wystaw, lekcje biblioteczne, Ogólnopolski Konkurs Statystyczny. Naświetlono również plany edukacji statystycznej na najbliższe lata. Warto zapoznać się z historią i współczesnością jednej z najstarszych bibliotek naukowych w Polsce.

- ➔ **Multibibliotekarstwo. Pod red. Mai Wojciechowskiej. Warszawa: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2018, 206 s., ISBN 978-83-65741-14-1.**

Maja Wojciechowska we wstępie do publikacji stwierdziła: „Biblioteka to dzisiaj instytucja wielowymiarowa. Z jednej strony, jak od wieków, gromadzi i pielęgnuje zbiory w ich tradycyjnym wymiarze, z drugiej zaś – nadążając za wieloaspektowymi przeobrażeniami społeczeństwa, stara się oferować zupełnie nowe formy usług”. Publikacja dotyczy roli i funkcji bibliotek w zmieniającym się otoczeniu społecznym. Znalazły się tam teksty dotyczące: multimedialności, multikulturowości, marketingu i wieloaspektowej edukacji. Podzielono je na dwie części: *Analizy* i *Aplikacje*. W pierwszej znalazły się teksty omawiające badania dotyczące np.: roli światów wirtualnych w kształtowaniu kompetencji informacyjnych, MULTiedukacji w bibliotekach akademickich, nowej roli kadry kierowniczej bibliotek wobec zmieniających się warunków i oczekiwań społecznych, profilu kompetencji bibliotekarza XXI w. w świetle monitoringu rynku pracy, znaczenia multimedialności w pracy z użytkownikami niepełnosprawnymi wzrokowo. W drugiej umieszczono teksty, które dotyczą doświadczeń wybranych instytucji: Europejskiego Centrum Solidarności w Gdańsku, Głównej Biblioteki Lekarskiej w Warszawie, Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Biblioteki Muzeum Śląskiego w Katowicach. Warto śledzić przeobrażenia zachodzące we współczesnych bibliotekach i innych instytucjach kultury.

Dorota Grabowska

MODA NA HISTORIĘ, CZYLI O XXVII TARGACH KSIĄŻKI HISTORYCZNEJ

MI
MU
MU

PRZEJAZD
KSIĄŻKI

Kolejny raz w Arkadach Kubickiego u podnóża warszawskiego Zamku Królewskiego odbywały się od 29 listopada do 2 grudnia 2018 r. już XXVII Targi Książki Historycznej. Organizatorami imprezy byli oprócz inicjatora, czyli Porozumienia Wydawców Książki Historycznej także Fundacja Historia i Kultura, Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Stowarzyszenie Muzealników Polskich oraz Instytut Pamięci Narodowej.

W tym wyjątkowym roku obchodów Stulecia Odzyskania przez Polskę Niepodległości Narodowym Patronatem objął tę edycję Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. Opiekę medialną zapewniło Polskie Radio, TVP 3 Warszawa, Polska Agencja Prasowa, kilka redakcji czasopism oraz internetowe portale historyczne.

Podczas inauguracji Targów wręczono doroczne Nagrody KLIO przyznawane w kilku kategoriach za najlepsze książki historyczne wydane w latach 2017-2018. W kategorii autorskiej i monografii naukowych nagrodę I stopnia otrzymał Włodzimierz Mędrzecki za książkę *Kresowy kalejdoskop. Wędrówki przez Ziemie Wschodnie Drugiej Rzeczypospolitej 1918-1939*. Nagrodą II stopnia uhonorowano Annę Grześkowiak-Krwawicz za pracę *Dyskurs polityczny Rzeczypospolitej Obojga Narodów*. Natomiast nagroda III stopnia przypadła Maciejowi Górnemu za książkę *Kreślarze ojczyzn. Geografowie i granice międzywojennej Europy*. W kategorii warsa-

vianów pierwszą nagrodę otrzymał Jacek Leociak za pracę *Biografie ulic. O żydowskich ulicach Warszawy od narodzin po zagładę*. Drugie miejsce zajął Grzegorz Miła za książkę *Od wielkich idei do wielkiej płyty. Burzliwe dzieje warszawskiej architektury*, a trzecie Piotr Wierzbicki za książkę *Podchmielona historia Warszawy*. W kategorii edytorskiej przyznano 5 równorzędnych wyróżnień, które przypadły Muzeum Mazowieckiemu w Płocku, Wydawnictwu Akademickiemu DIALOG, Ośrodkowi Karta, Wydawnictwu Uniwersytetu Warszawskiego oraz Zamkowi Królewskiemu w Warszawie-Muzeum.

Arkady, jak zwykle „pękające w szwach” pomieściły jedynie nieco ponad 200 wystawców polskich oraz gościnnie kilkanaście wydawnictw wschodnich sąsiadów zgrupowanych w stoiskach: Fundacja Białoruski Dom i Salon Książki Ukraińskiej. Na Targach tradycyjnie już swój dorobek prezentowały renomowane wydawnictwa jak: Bellona, Editions -Spotkania, Ośrodek Karta, PIW, PWN, a także placówki naukowe – uniwersytety, ośrodki badawcze np. Instytut Pamięci Narodowej. Nie zabrakło też

muzeów zgrupowanych w tzw. IX Salonie Książki Muzealnej, fundacji oraz antykwariatów. Bogata oferta kermaszowa była niezwykle urozmaicona – proponowano m.in. monografie, publikacje popularne i beletrystyczne, albumy, pocztówki, czasopisma, książki i gry dla dzieci, audiobooki, e-booki, filmy DVD, miniaturowe akcesoria militarne a nawet odzież wojskową. Nabywcy mogli zakupić wszystkie pozycje z rabatem, a starsze wydania po znacznie obniżonych cenach. Imprezie towarzyszyły jak zwykle: spotkania z autorami, debaty, wystawy, projekcje filmów, które w tym jubileuszowym roku 2018 miały szczególnie charakter. Wielu wystawców oferowało publikacje o tematyce niepodległościowej dotyczące walki zbrojnej i politycznej oraz wydarzeń i postaci Drugiej Rzeczypospolitej. Instytut Pamięci Narodowej wydał serię

Biblioteka Narodowa w prelekcji „Zwyczajna Niepodległa” dokonała przeglądu zasobów cyfrowych Książnicy Narodowej-Polona. Natomiast Wytwórnia Filmów Dokumentalnych i Fabularnych zaprezentowała cykl Polska Niepodległa – ukazujący historię w ożywionych obrazach. Z myślą o młodzieży szkół podstawowych i średnich zorganizowano warsztaty „Moja Niepodległa” z okazjonalną grą oraz „100-lecie powstania polskiego lotnictwa wojskowego”. Sąsiedni pałac „Pod Blachą” przygotował dla najmłodszych pokazy edukacyjne „Niepodległa w obrazach”. Uroczystym akcentem był koncert Krzysztofa Iwaneczko w Zamku Królewskim pt. „Tryptyk Niepodległości – Niewola – Walka – Wolność”. Podczas Targów czytelnicy mieli okazję spotkać ponad 160 autorów zaproszonych przez wydawców. Pasjonaci literatury historycznej

TARGI KSIĄŻKI HISTORYCZNEJ

ekskluzywnych albumów poświęconych Ojcom Niepodległości: Józefowi Piłsudskiemu, Romanowi Dmowskiemu, Ignacemu Daszyńskiemu, Wincentemu Witosowi, Ignacemu Janowi Paderewskiemu i Wojciechowi Korfańtemu. Tym wybitnym postaciom dedykowano też wystawę plenerową „Ojcowie Niepodległości” dostępną również w internecie „mojaniepodlegla.pl”. Podobną ekspozycją jest wędrująca przez Polskę wystawa „Powstała, by żyć” – o wysiłku zbrojnym, działalności politycznej i dyplomatycznej w latach 1914-1918.

Oryginalna wystawa „Młoda grafika polska dla Niepodległej” ukazuje za pomocą plakatów, zdjęć i tekstów wizje wydarzeń z 1918 r. oczami artystów młodego pokolenia. Tematyka niepodległościowa dominowała w debatach z udziałem znanych historyków i autorów: „Jak rozmawiać o Drugiej Rzeczypospolitej”, „100 lat nadania kobietom praw wyborczych. O wielkich Polkach przełomu XIX i XX wieku”, „100 lat niepodległości. Wielkie biografie wielkich ludzi”. Odbłyło się także seminarium pt. „100-lecie wybuchu Powstania Wielkopolskiego”.

mogli uzyskać autografy m.in. od takich twórców jak: Marian Marek Drozdowski, Włodzimierz Suleja, Andrzej Friszke, Jerzy Besala, Sławomir Koper, Elżbieta Cherezińska, Iwona Kienzler. Organizatorzy przygotowali (bezpłatny) co roku obszerniejszy „Katalog wydawnictw historycznych” sporządzony według spisu wystawców z ich krótką charakterystyką. Prezentowane w nim publikacje opatrzone zminiaturyzowaną fotografią okładek (w tym roku czarno-białe), adnotacją i skróconymi danymi bibliograficznymi. Tradycyjna Gazetka Targowa zamieściła obok spisu wydawców i wszystkich imprez także okolicznościowe artykuły pt. „Niepodległa i Niepokonani” oraz „Ojcowie Niepodległości – współtwórcy Odrodzonej Rzeczypospolitej”. Targi od lat cieszą się wysoką frekwencją (ponad 30 tys. zwiedzających w ciągu 4 dni) – historia jest bowiem materia niezwykle interesującą nie tylko dla zawodowych badaczy, ale także dla wiernej rzeszy czytelników.

Martyna Figiel

MIEJSKO-GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W ŁĘCZNEJ

TO JUŻ 70 LAT DZIAŁALNOŚCI!

Biblioteka dawniej

Biblioteka łęczyńska została utworzona w 1948 r. i nosiła nazwę Gminna Biblioteka Publiczna. Z jej księgozbioru korzystali mieszkańcy Łęcznej i okolicznych miejscowości. Założycielem i pierwszym kierownikiem był Narcyz Rożenek, późniejszy przewodniczący Miejskiej Rady Narodowej. Biblioteka mieściła się w jednoizbowym lokalu w centralnym punkcie miasta. Czynna była 3 razy w tygodniu. Pod koniec 1948 r. księgozbiór liczył 320 vol., z którego korzystało 160 czytelników.

W 1955 r. placówka zmieniła nazwę na Miejską Bibliotekę Publiczną. Pozyskała dodatkowe pomieszczenie, w którym utworzono czytelną czapism. Rozpoczęła prace nad katalogowaniem zbiorów. Wydłużono czas otwarcia biblioteki (6 dni w tygodniu po sześć godzin). Powstał równocześnie pierwszy punkt biblioteczny w Ciechankach Krzesimowskich.

Dalsze lata przyniosły kolejne zmiany organizacyjne i kadrowe. Biblioteka ze swoją działalnością wychodziła na zewnątrz, wygłaszane były pogadanki przez radiowęzeł na temat książki i czytelnictwa.

” Biblioteka nie jest po to, by była w paki pozamykana albo do ozdoby służąca, jest po to by była powszechnie użytkowana. ”

Joachim Lelewel

W roku 1961 placówka została ulokowana w pomieszczeniach synagogi, dysponowała wypożyczalnią, czytelnią i magazynem. Zorganizowano w niej działalność informacyjno-bibliograficzną, wzbogacono księgozbiór podręczny, założono kronikę biblioteki. W 1964 r. powstało Koło Przyjaciół Biblioteki, w skład którego wchodziło 20 czytelników. W tym też roku biblioteka zajęła I miejsce w powiecie lubelskim pod względem zasięgu czytelnictwa. Na koniec 1965 r. w bibliotece zarejestrowano około 1000 czytelników, w tym 35% stanowiła młodzież szkół średnich, zbiory liczyły 9,5 tys. vol.

Lata 1965-1970 to okres wzmożonej działalności popularyzującej placówkę. Zorganizowano wówczas wiele imprez i konkursów dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych o tematyce rodzinnej, kulturalnej oraz rolniczej.

W 1975 r. biblioteka ponownie zmieniła nazwę na Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną, którą nosi do dziś.

Migracja ludności, spowodowana powstaniem Lubelskiego Zagłębia Węglowego, wywarła ogromny wpływ na rozwój biblioteki i czytelnictwa. Znacznie wzrosła liczba korzystających z biblioteki górników, dlatego zaczęto gromadzić w szybkim tempie księgozbiór niebeletrystyczny, ze szczególnym uwzględnieniem działu górnictwo. Lata 1985-1989 to wzmożona działalność kulturalno-oświatowa na rzecz dzieci. W roku 1990 bibliotekę przejął samo-

BIBLIOTEKA - ŚRODOWISKO

rząd lokalny. Otrzymała statut i została wpisana do rejestru instytucji kultury.

Rok 1993 był przełomowy w działalności biblioteki. W czerwcu uzyskała nową siedzibę o powierzchni ok. 200 m² z wypożyczalnią dla dorosłych, czytelnia, oddziałem dla dzieci, w której mieści się do chwili obecnej. Jest to budynek dawnej małej synagogi, usytuowany na starym mieście, który został odrestaurowany i przystosowany dla potrzeb biblioteki. Wprowadzano nowe formy aktywności. W 1997 r. w związku z jubileuszem 530-lecia Łęcznej, zainicjowano wydanie książki *Legenda o łączyńskim herbie*, której promocja odbyła się podczas „Dni Łęcznej”. Biblioteka ogłosiła również konkurs wspomnieniowy „Moje życie w Łęcznej”, w ramach którego była współwydawcą tomiku wspomnień założycielki Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łęczyńskiej, długoletniej nauczycielki – Stefanii Pawlak.

Od 2000 r. biblioteka działa według nowych zasad gospodarki finansowej, samodzielnie gospodarując przydzielonym mieniem. W tym też roku utworzono jednolitą sieć bibliotek publicznych poprzez przyłączenie do Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej dwóch bibliotek działających przy Centrum Kultury. W 2002 r. biblioteka otrzymała wyróżnienie w wojewódzkim konkursie ekologicznym „Ziemia dla ludzi, ludzie dla ziemi”, zaś w styczniu 2005 r. wyróżnienie w konkursie o tytuł najaktywniejszej biblioteki publicznej województwa lubelskiego zorganizowanym przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. H. Łopacińskiego w Lublinie pod hasłem „Biblioteka – Czytelnik – Środowisko”. W roku 2006 otrzymała nagrodę dla najlepszego gminnego organizatora w powiecie łączyńskim w ramach wojewódzkiego konkursu poświęconego regionalizmowi w bibliotekach publicznych pod hasłem „Pamięć przeszłości”. W 2008 r. z okazji 60-lecia biblioteka otrzymała odznakę honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej” i Medal Pamiątkowy Województwa Lubelskiego. W tym też roku patronem biblioteki został Zbigniew Herbert. Placówka otrzymała

tytuł Wzorowej Biblioteki Roku 2008 na Lubelszczyźnie. Pracownicy zostali wyróżnieni odznaczeniami państwowymi.

W 2010 r. biblioteka pozyskała środki z programu MKiDN „Infrastruktura Bibliotek”. Wszystkie placówki zostały wyremontowane i wyposażone w nowe meble i sprzęt biblioteczny, dzięki czemu nabrały nowego wyglądu, są estetyczne i funkcjonalne. Dzięki uczestnictwu biblioteki w projekcie „Wirtualne Powiaty III” oraz pozyskaniu środków z programu MKiDN „Kraszewski. Komputery dla bibliotek 2013” zakończył się proces komputeryzacji. Placówka posiada katalogi online i wypożyczalnię elektroniczną w całej sieci bibliotecznej, co przekłada się na jakość oferowanych usług. Czytelnicy mogą przeszukiwać katalogi, zamawiać i rezerwować książki za pomocą komputerów, smartfonów, iPhone’ów, iPadów lub urządzeń z systemem Android z dowolnego miejsca i o każdej porze. Wypożyczanie odbywa się za pomocą czytnika kodów kreskowych i elektronicznych kart czytelnika – obowiązujących we wszystkich bibliotekach publicznych powiatu łączyńskiego.

Biblioteka dzisiaj

Trochę statystyki

Obecnie strukturę Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej im. Zbigniewa Herberta w Łęcznej tworzy biblioteka główna oraz 4 filie, (3 miejskie i 1 na wsi w Zakrzowie). Biblioteka prowadzi swoją działalność w gminie liczącej 23 064 mieszkańców (stan na koniec 2017 r.). Zatrudnia 15 pracowników, w tym 12 merytorycznych; 83% – to kadra z wyższym wykształceniem bibliotekarskim. Na koniec 2017 r. zbiory biblioteki liczyły 64 232 vol., co stanowi 278,5 vol. na 100 mieszkańców. Zakupiono 2595 vol. (wskaźnik zakupu księgozbioru na 100 mieszkańców wynosi 11,25). Gromadzone są książki nie tylko w formie tradycyjnej, ale także tzw. „książki mówione”, czasopisma, zbiory audiowizualne i elektroniczne. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna im. Zbigniewa Her-

berta w łącznej przez szereg lat osiąga najwyższe w powiecie łęczyńskim i jedne z najwyższych w województwie lubelskim wskaźniki czytelnicze (w 2017 r. zasięg czytelnictwa wyniósł 27,54%, przy średniej wojewódzkiej 17,4%). Na koniec 2017 r. zanotowano 6461 czytelników, 63 537 odwiedzin, 88 822 wypożyczenia, 7132 udostępnienia na miejscu.

Wszystkie placówki mają stały dostęp do internetu. Użytkownicy biblioteki mogą pracować przy 21 stanowiskach komputerowych. W 2017 r. z komputerów z dostępem do internetu skorzystały 5094 osoby.

Działalność kulturalno-oświatowa

Ważną działalnością biblioteki jest praca kulturalno-edukacyjna. Placówka przez szereg lat zorganizowała wiele imprez kulturalno-edukacyjnych, m.in. prelekcje, wykłady, konkursy, promocje książek, wystawy, wieczory poezji, spotkania z pisarzami, lekcje biblioteczne, głośne czytanie, wycieczki do biblioteki, warsztaty edukacyjne i inne. Biblioteka każdego roku włącza się w obchody „Dni Łącznej”. Organizuje zajęcia dla dzieci podczas wakacji i ferii zimowych. Szczególną troską biblioteka objęła czytelników niepełnosprawnych i seniorów. Organizowane są dla tych grup: warsztaty, biblioterapia, kursy komputerowe i różnorodne spotkania. Bardzo ważnym punktem w działalności placówki jest również włączenie się do ogólnopolskich akcji: „Cała Polska czyta dzieciom”, „Tydzień Bibliotek”, „Noc Bibliotek”, „Narodowe Czytanie”, „Tydzień z Internetem” i innych. Biblioteka uczestniczy w różnych projektach, w tym o zasięgu ogólnopolskim, np. Akademia Orange dla bibliotek, Dyskusyjne Kluby Książki, Paczka Literacka, Czytam sobie w bibliotece. Przy bibliotece głównej został utworzony klub e-Senior. Prowadzone są kursy komputerowe dla seniorów, zabawy literackie, spotkania z ciekawymi ludźmi, np. dietetykiem, blogerem kulinarnym, rehabilitantem i inne. Organizowane są spotkania autorskie (np. z Hanną Kowalewską, Beatą Tądlą, Marią Szyszkowską, Jackiem Dehnelem, Katarzyną Enerlich, Barbarą Kosmowską, Jackiem Fedorowiczem, Zośką Papużanką, Zbigniewem Kołbą, Teresą Moniką Rudzką), prelekcje z ciekawymi ludźmi (cykl „Patroni naszych ulic”), historykami, regionalistami na tematy związane z przeszłością Łącznej. Stałymi formami działalności kulturalnej są wystawy tematyczne i rocznicowe, np.: „Henryk Sienkiewicz. Życie i twórczość”, „Tadeusz Kościuszko – bohater narodowy”, „Katyń 1940-2015”, „Święty Jan Paweł II”, „Dni powstania”, „Rocznica wybuchu Powstania Styczniowego”, „Droga do wolności” i inne. Biblioteka

organizuje różnego rodzaju konkursy („Pan Cogito w bibliotece”, „Z książką mi do twarzy”, „Z biblioteką jest mi łatwiej”, „Bądź wierny Idź”, „Znam swoje miasto”), promocje książek (Grzegorza Jacka Pelicy *Bałachowcy Stanisława Lisa-Błońskiego jako przestrzeń refleksji i historyczny dokument*, Marka Nasiadki i Pawła Włada *Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie*), wieczory poezji i inne.

W **Oddziale dla Dzieci** prowadzone są: wycieczki do biblioteki, warsztaty, zajęcia edukacyjne, głośne czytanie, lekcje biblioteczne. Ogromną popularnością wśród dzieci cieszą się konkursy recytatorskie np.: „Lubimy wiersze Juliana Tuwima”, „Mój przyjaciel miś”; konkursy plastyczne np.: „Portret Króla Maciusia Pierwszego”, „Mój pluszowy przyjaciel”, „Oto Miś, który urodziny obchodzi dziś” i inne. Organizowane są spotkania autorskie, w tym w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki (np. z Edytą Zarębską, Anną Onichimowską, Martą Fox, Agnieszką Frączek, Kazimierzem Szumiec, Zbigniewem Dmitroczką i innymi). Każdego roku przygotowywane są spotkania „Znani w Łącznej czytają książki swojego dzieciństwa”, „Łączna czyta dzieciom po angielsku” oraz imprezy z okazji Dnia Pluszowego Misia. Dużym zainteresowaniem dzieci cieszą się spektakle teatralne, spotkania z ciekawymi ludźmi prezentującymi różne zawody.

Filia nr 1 organizuje przede wszystkim wycieczki i lekcje dla dzieci, wieczory poezji z regionalistami oraz spotkania tematyczne dla seniorów z Klubu 50 plus, połączone z przeglądem książek.

Filia nr 2 organizuje wycieczki dla dzieci i zajęcia edukacyjne, głośne czytanie książek, wystawy fotograficzne i malarskie. Z okazji Dnia Pluszowego Misia od kilku lat, we współpracy z przedszkolem, przygotowuje przegląd poezji o misiu.

Filia nr 3 od wielu lat prowadzi zajęcia i warsztaty z biblioterapii. Cyklicznie organizuje konkursy dotyczące uzależnień oraz wystawy prac pokonkursowych. Jest współorganizatorem osiedlowych festynów: „Razem Łatwiej” oraz „Sportowe pożegnanie lata”.

Ciekawą i charakterystyczną formą działalności **Filii nr 4 w Zakrzowie** są imprezy okolicznościowe przygotowywane z okazji: Dnia Dziecka, Dnia Matki, Andrzejek, a także związane z porami roku. Mają one zawsze barwną i interesującą oprawę. Poprzez różne formy pracy z dziećmi i młodzieżą (przygotowanie jasełek, inscenizacji, wykonywanie stroików, ozdób świątecznych, palm, pisanek) podtrzymuje tradycje i obrzędy świąteczne.

Przy organizowaniu różnego rodzaju imprez MGBP współpracuje z wieloma instytucjami i organizacjami (Środowiskowym Domem Samopomocy w Łęcznej, Centrum Kultury w Łęcznej, przedszkolami, szkołami podstawowymi i średnimi, Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Łęczyńskiej, Łęczyńskim Stowarzyszeniem Twórców Kultury i Sztuki Plama, Katolickim Stowarzyszeniem Emerytów i Rencistów, Uniwersytecie Trzeciego Wieku Filii w Łęcznej, Monarem, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i in.).

Wychodząc naprzeciw potrzebom czytelników biblioteka zaproponowała nowe formy pracy, takie jak: „Koszyk z książkami” – dla przedszkolaków oraz „Książka na telefon” – dla osób starszych i niepełnosprawnych. Poprzez gromadzenie i upowszechnianie regionalistów promuje dzieje gminy i zasłużonych mieszkańców Ziemi Łęczyńskiej.

Jubileusz biblioteki

W 2018 r. Biblioteka obchodziła 70-lecie swojej działalności oraz 10-lecie nadania imienia Zbigniewa Herberta. Uroczysta gala odbyła się **18 października ub.r.** w Centrum Kultury w Łęcznej. Uroczystość rozpoczął koncert muzyczny. Następnie Danuta Panas – dyrektor MGBP powitała gości i powiedziała kilka ciepłych słów pod adresem pracowników, czytelników, partnerów biblioteki oraz współorganizatorów spotkania. Kolejnym punktem programu był film przedstawiający 70 lat działalności biblioteki. W dalszej części spotkania dokonano aktu wręczenia odznaczeń i wyróżnień pracownikom i księżnicy. Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy za wzorowe, wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej odznaczeni zostali:

Medalem Złotym za Długoletnią Służbę:

- Jadwiga Ćwirko,
- Krystyna Skoczylas,
- Barbara Wójcik.

Medalem Srebrnym za Długoletnią Służbę:

- Joanna Wronisz.

Odnakę honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej” przyznaną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Piotra Glińskiego otrzymali:

- Danuta Panas,
- Jadwiga Świrska,
- Alicja Sylwestrzak,
- Monika Mazurkiewicz.

Dyplomami MKiDN za zasługi w upowszechnianiu kultury i rozwoju czytelnictwa zostały uhonorowane bibliotekarki: Anna Jusińska i Teresa Kozłowska.

Wojewoda Lubelski Przemysław Czarnek nadał okolicznościowy dyplom uznania dla Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej im. Zbigniewa Herberta w Łęcznej z okazji jubileuszu 70-lecia działalności.

Marszałek Województwa Lubelskiego Sławomir Sosnowski przyznał wyróżnienie dla Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej im. Zbigniewa Herberta w Łęcznej za całokształt działalności włożonej w upowszechnianie kultury i rozwój czytelnictwa z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę Niepodległości.

Przyznał też wyróżnienia w formie grawertonów dla Danuty Panas i Joanny Wronisz.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Łęcznej została również uhonorowana przez dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie jubileuszowym medalem pamiątkowym wybitym przez Mennicę Polską z okazji 110. rocznicy WBP.

Następnie miało miejsce wręczenie, na ręce dyrektor Danuty Panas, listów gratulacyjnych z życzeniami, upominków oraz kwiatów. Nie zabrakło też podziękowań i książek dla byłych pracowników biblioteki oraz wieloletnich czytelników. Kolejnym punktem uroczystości było wręczenie dyplomów i nagród laureatom konkursu recytatorskiego „Bądź wierny Idź” zorganizowanego z okazji 70-lecia biblioteki, 10. rocznicy nadania placówce imienia Zbigniewa Herberta oraz Roku Herberta. Następnie laureaci konkursu zaprezentowali słuchaczom nagrodzone wiersze. Sponsorem nagród w konkursie było Starostwo Powiatowe w Łęcznej. Na zakończenie uroczystości goście zostali zaproszeni na jubileuszowy tort i poczęstunek.

Uroczystości towarzyszyła wystawa „Bądź wierny Idź” przygotowana przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie.

Danuta Panas
dyrektor Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej
im. Zbigniewa Herberta w Łęcznej

O księżnicy sanockiej

BIBLIOTEKA - ŚRODOWISKO

jej tradycja, nowe potrzeby i wyzwania

Biblioteka jest miejscem spotkań. Możemy w niej rozmawiać, wymieniać argumenty, uczyć się i bawić. To pełne książek miejsce, w którym najważniejsi są ludzie. Tak było już w II połowie XIX w., kiedy burmistrz Sanoka, Erazm Łobaczewski otwierał Czytelnię Mieszcząską, mówiąc: *„Dla każdego jest ona otwartą: bogaty obok ubogiego, ziemianin obok mieszczanina, inteligencja obok rzemieślnika, wszyscy znajdziemy tu miejsce. Zbliżeni do siebie poznamy się bliżej, czytając razem, rozmawiając między sobą, radząc się jeden drugiego, pokochamy się wzajemnie”*.

Staramy się, żeby te słowa nie traciły na aktualności, a Miejska Biblioteka Publiczna im. Grzegorza z Sanoka była żywym sercem miasta, pełnym ciekawych historii i bliskim czytelnikom.

W obecnej formie, jako samorządowa instytucja kultury, biblioteka działa od 1990 r., ale jej historia sięga II połowy XIX w. Przez lata zmieniały się formy działania przybliżające mieszkańcom dostęp do literatury. Od czytelni działających przy stowarzyszeniach, bibliotek branżowych, aż do otwartej w 1947 r. Biblioteki Publicznej. Dziś cieszymy się z możliwości prowadzenia czterech filii w odległych dzielnicach miasta i głównej siedziby biblioteki w pięknym secesyjnym budynku w centrum. Siedzibą biblioteki jest zmodernizowana z piety-

zmem na początku lat 80. XX w. piękna willa secesyjna, której wnętrza otrzymały „nowe życie” dzięki dotacjom otrzymanym z MKiDN w ramach progra-

mu „Infrastruktura Bibliotek”. W latach 1983-84 udało nam się zainstalować windę, wymienić sieci elektryczne i informatyczne oraz zaaranżować na nowo wszystkie agendy biblioteczne. Oddziałami biblioteki są też BWA Galeria Sanocka oraz Gazeta Samorządowa „Tygodnik Sanocki”. W 38-tys. mieście, jakim jest Sanok, na jednego mieszkańca przypadają blisko 3 książki z naszego księgozbioru.

Książki i ludzie

Staramy się, żeby wśród dostępnych u nas książek każdy znalazł lekturę dla siebie. Stale monitorujemy rynek nowości literackich, uzupełniając księgozbiór o perełki z różnych gatunków. Dużą uwagę poświęcamy wydawnictwom regionalnym. Obok dostępnych w formie tradycyjnej książek, prowadzimy też Sanocką Bibliotekę Cyfrową z dostępem online do bazy publikacji o regionie. Można wśród nich znaleźć m.in. prasę i wydawnictwa zwarte z okresu monarchii austro-węgierskiej. Dzięki naszej pionierskiej współpracy z Centralnym Państwowym Archiwum Historycznym we Lwowie i Lwowską Biblioteką Naukową im. Stefanyka (wspólny projekt „Granica nie musi dzielić”), zostały pozyskane i włączone do Sanockiej Biblioteki Cyfrowej. Podtrzymywaniu wartości tego, co lokalne służy też oficyna wydawnicza naszej biblioteki, pełniąca wyjątkową rolę w propagowaniu twórczości regionalnej (poezji i prozy), ale też prac będących pokłosiem konferencji naukowych. Wśród wydanych przez nas pozycji znalazły się prace Janusza Szubera, poety mieszkającego w Sanoku, czy Kalmana Segala (1917-1980), urodzonego w Sanoku dziennikarza i pisarza żydowskiego pochodzenia. Wydajemy też periodyk „Acta Pancoviana” poświęcony twórczości Mariana Pankowskiego. Po śmierci pisarza kontynuujemy zbieranie tekstów i „odkrywanie” literackiego świata przedstawionego przez niego. Naszą dumą jest też współwydawany z Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Sanockiej i Polskim Towarzystwem Historycznym „Rocznik Sanocki”.

Oczywiście, jakiegokolwiek gromadzenie zbiorów nie miałoby sensu bez czytelników. Dlatego nie tylko wydajemy książki do przeczytania, ale też tworzymy okazje do spotkań dla mieszkańców w każdym wieku. Wśród naszych inicjatyw można wymienić: działalność edukacyjną i animacyjną

dla dzieci i młodzieży, Dyskusyjny Klub Książki dla dorosłych, działalność wystawienniczą w Galerii 20 oraz realizację projektów kulturalnych. Wychozimy poza mury biblioteki, zapraszając do siebie i wykorzystując przestrzeń miasta do „prześciana” zamięłowania do literatury i jej bogactwa w codzienność życia Sanoka i Sanoczan.

Galeria 20

Na pierwszym piętrze budynku przy ul. Lenartowicza 2 w Sanoku przez wiele lat znajdowało się pomieszczenie z numerem 20 na drzwiach. Odbywały się w nim spotkania autorskie, a jego ściany zajmowały obrazy artystów związanych z regionem Podkarpacia. W czasie generalnego remontu biblioteki w 2014 r., budynek został dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, a pomieszczenie, o którym zwyczajowo mówiło się „dwudziestka”, zostało oficjalnie przemianowane na Galerię 20. Ekspozycje są tam różnorodne. Prezentujemy w niej malarstwo, fotografię, a także interdyscyplinarne wystawy tematyczne. Te ostatnie są wynikiem współpracy z instytucjami i szkołami. Co roku prezentujemy dorobek podopiecznych Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, uczniów Liceum Plastycznego w Lesku, czy człon-

ków Klubu Fotograficznego ZOOM, działającego przy bibliotece. Cennym osiągnięciem jest też stworzona we współpracy ze Zbigniewem Osenkowskim Sanocka Galeria Ex Librisu.

Dyskusyjny Klub Książki

Mówiąc o grupach działających przy sanockiej bibliotece nie można pominąć Dyskusyjnego Klubu Książki. Sanocki DKK działa od 2008 r. Przez okres 10 lat wiele osób przewinęło się przez szeregi jego członków. Są też osoby, które wytrwale towarzyszą nam od samego początku. Podczas comiesięcznych spotkań przy dobrej herbacie i ciastku rozmawiamy o najciekawszych książkach, które ukazują się na rynku literackim. DKK jest nie tylko miejscem dyskusji o książkach, ale też spotkań w gronie przyjaciół. Często rozmowy o książkach prowadzą do rozmów o życiu, zresztą, granica między jednymi i drugimi jest przecież zaledwie metaforyczna. Systematycznie ogłaszamy nabory do grupy DKK, najbliższe powiększenie szeregów planujemy na styczeń 2019 r.

Biblioteka w mieście

Jesteśmy częścią miasta. Naszymi czytelnikami są jego mieszkańcy, a budynek stoi przy jednej z centralnych miejskich ulic. Dlatego staramy się być świadomymi uczestnikami tego, co się w mieście dzieje. W sezonie wiosenno-letnim otwieramy przylegający do biblioteki ogród na inicjatywy skierowane do mieszkańców okolic. Odbywają się w nim imprezy dla dzieci czy rodzin. Miejsce jest otwarte o każdej porze roku, w czasie pracy biblioteki, ale sezon letni to szczególnie piękny czas, kiedy ogród staje się zieloną enklawą ciszy i śpiewu ptaków w sercu miasta. Wychodzimy też poza naj-

bliższe okolice biblioteki. Podczas I edycji Festiwalu Tu Czy-Tam w Sanoku w całym centrum miasta odbywały się koncerty, publiczne czytania książek, spotkania z autorami, dyskusje. Również podczas mniejszych akcji okolicznościowych, czy realizacji projektów staramy się zaistnieć w miejskiej przestrzeni. Organizowane przez nas akcje mają różny charakter. Poczynając od ściśle literackich spotkań po organizację Letniego Kina na Zamku we współpracy z Muzeum Historycznym w Sanoku.

„Street-art literacki” i promocja literatury

Przestrzeń miasta jest różnorodna i złożona, często nieświadomie chłonimy z niej pewne elementy, takie jak napisy na ścianach, reklamy na billboardach czy sklepowe witryny. Dlaczego nie wykorzystać tych nośników, charakterystycznych dla współczesności, do reklamy dobrej literatury i promocji czytelnictwa? Wchodząc w tkankę miasta, na przykład przez cytaty z poezji napisane na ścianach kamienic czy płycie Rynku, sprawiamy, że literatura staje się bliska i codzienna. Nawet dla tych, którzy nie bywają w bibliotece na co dzień. Działania w tej formie realizowaliśmy np. podczas sanockich obchodów Tygodnia Bibliotek, czy projektu „Link do literatury – młodzieżowa dywersja literacka”. Podczas tego ostatniego powstał mural, wykonany we współpracy z Arkadiuszem Andrejkowem, autorem projektu „Cichy Memoriał”.

Dzieci i młodzież w bibliotece

Budowanie relacji z biblioteką zaczynamy już od małego! W Strefie dla Dzieci od lat odbywają się spotkania, Noce w Bibliotece, zabawy edukacyjne. Dzieci uczestniczą w programach feryjnych i wakacyjnych – i bardzo im się to podoba. W ramach współpracy odwiedzamy też sanockie przedszkola i szkoły, wtajemniczając maluchy w fascynujący świat książki. Dla nieco starszych dzieci i młodzieży w czytelnicy organizujemy lekcje biblioteczne

BIBLIOTEKA - ŚRODOWISKO

albo interaktywne programy oparte na idei grywalizacji. „Biblioteka pełna niespodzianek” to program dla uczniów szkół ponadpodstawowych, którzy podzieleni na grupy, rywalizując i rozwiązując zadania poznają tajniki działania biblioteki. Ważne są też projekty, skierowane do młodzieży, realizowane głównie w okresie wakacyjnym. Ostatni zrealizowany projekt to wspomniany wyżej „Link do literatury”, podczas którego uczestnicy kręcili filmy, malowali mural, organizowali konkurs dla rówieśników, uczestniczyli w spotkaniach autorskich. To niezwykle cenne doświadczenia, dzięki którym uczniowie z biernych, czasami znużonych odbiorców oferty biblioteki, stają się jej aktywnymi współtwórcami! Polecamy taką formę działań, jak też pozyskiwanie funduszy zewnętrznych, które pozwalają na rozszerzenie oferty biblioteki.

Współpraca

Realizując działania zawsze staramy się opierać na współpracy ze specjalistami i lokalnymi przedsiębiorcami. Profesjonalizm wykonania materiałów reklamowych czy specjalistów prowadzących zajęcia pozwala osiągać trwałe efekty i budować atrakcyjny wizerunek biblioteki. Współpraca działa też w odwrotnym kierunku. Posiadając zaplecze lokalowe, wspomagamy organizacje działające w naszym mieście. Współpracujemy tu, m.in. z: Polskim Towarzystwem Historycznym (współorganizując odczyty i prelekcje), Bieszczadzką Grupą GOPR, Klubem Fotograficznym ZOOM czy Warsztatami Terapii Zajęciowej.

Wirtualna biblioteka

Obecność biblioteki w świecie wirtualnym jest już oczywistością – to ważny kanał komunikacji z czytelnikami i osobami zainteresowanymi

ofertą. Miejską Bibliotekę Publiczną im. Grzegorza z Sanoka można znaleźć na Facebooku i Instagramie. Prowadzimy też stronę internetową, na której oprócz opisu wydarzeń odbywających się w bibliotece, odbiorcy znajdą katalogi zbiorów i bazy danych. Wśród nich poczesne miejsce zajmują: wspomniana wyżej Sanocka Biblioteka Cyfrowa, Bibliografia Regionalna Województwa Podkarpackiego, Bibliografia Sanoka i powiatu sanockiego, bibliografie osobowe (osób związanych z regionem) oraz bibliografie specjalne, poświęcone m.in. historii i kulturze Łemków, Hucułów czy miastu Sanok. Stale monitorujemy aktualne wydawnictwa o danej tematyce, uzupełniając księgozbiór, oraz bazy danych. Dzięki temu tworzymy bazę informacji dla naukowców – historyków, regionalistów i osób poszukujących informacji na tematy związane z naszym regionem. Ponadto biblioteka administruje stroną Sanockiego Kalendarza Kulturalnego – witryny, która udostępniła w jednym miejscu wszystkie aktualne wydarzenia kulturalne w mieście.

Na pomniku Grzegorza z Sanoka, patrona biblioteki, stojącym przed budynkiem przy ul. Lenartowicza, można w otwartej książce przeczytać słowa: *Trzeba żyć w taki sposób, żeby swoją działalnością, pracą, twórczością, być użytecznym dla innych.* Takimi staramy się być. Kontynuując misję biblioteki jako miejsca dostępu do literatury, mamy świadomość nowych potrzeb i wyzwań stojących przed instytucją. Mamy nadzieję, że udaje nam się iść z duchem czasu rozszerzając definicję biblioteki i bibliotekarza oraz przyciągając do siebie nowych czytelników.

Aleksandra Karmelita, Leszek Puchała

„Strefa Otwarta” w Bibliotece Śląskiej

Biblioteka Śląska zmienia swoje oblicze. W momencie gdy w Katowicach tworzy się coraz więcej stref zamkniętych tutaj powstaje strefa otwarta! Teraz nowe książki przed wypożyczeniem można przejrzeć, a nawet przeczytać ich fragmenty. Czytelnicy mogą posłuchać audiobooków lub zasiąść na wygodnej kanapie, by obejrzeć ciekawy film.

10 grudnia 2018 r. w samo południe zainaugurowana została „Strefa Otwarta” w budynku przy placu Rady Europy 1 w Katowicach. Wcześniej, o godz. 11.30 odbyła się konferencja prasowa i spotkanie z nowym dyrektorem Biblioteki Śląskiej, Zbigniewem Kadłubkiem.

W odmienionym holu głównym wkraczamy do „Strefy Otwartej”. Są tu dostępne najbardziej poczytne i atrakcyjne nowości, m.in. beletrystyka, literatura faktu czy przewodniki. Nie brakuje też literatury dziecięcej i młodzieżowej oraz tej dotyczącej zdrowia i urody. Na regałach znajdują się również komiksy i czasopisma. Biblioteka Śląska otwiera się również na rodziców z dziećmi, którzy mogą zapewnić swoim pociechom możliwość zabawy w specjalnie wydzielonym miejscu, tzw. „Cieplarni”. Pod nadzorem rodzica najmłodszy czytelnicy mogą korzystać np. z książeczek edukacyjnych i kolorowanek. Na czytelników czekają miejsca z dostępem do Wi-Fi oraz stanowiska do pracy grupowej. Utworzono je przede wszystkim z myślą o studentach, którzy pracują wspólnie nad projektami zaliczeniowymi. Na zewnątrz „Strefy Otwartej” znajduje się punkt wymiany książek oraz urządzenie umożliwiające zdalne drukowanie plików z własnych urządzeń mobilnych. 10 grudnia 2018 r. rozpoczęła też działalność „Najmniejsza galeria świata” z dziełami katowiczana Dawida Kaszy, kreującego świat ludzi w skali 1:87. W godzinach 12.00-15.00 odbyły się warsztaty artystyczne o śląskich tradycjach pt. „Śląsko Bajarka”, które poprowadziła Dominika Kierpiec (wcale nie starka, ale przedstawicielka młodego pokolenia) oraz warsztaty intro-

ligatorskie (m.in. ręczne szycie książek na zszywnicy). Każdy biorący udział w warsztatach otrzymał atrakcyjny upominek książkowy, który mógł artystycznie zapakować, korzystając przy okazji z porad fachowców.

Czytanie, słuchanie, oglądanie jest czynnością laboratoryjną, działaniem na próbę, pracą czasem samotniczą – mówił Zbigniew Kadłubek, dyrektor Biblioteki Śląskiej. – Laboratorium to miejsce poza zgłębkiem, ale jednocześnie teren otwierający się w sposób nieprzewidywalny. „Strefa Otwarta” będzie takim właśnie miejscem laboratoryjnym: cichym, eksperymentalnym i dialogującym. Słowem: strefą „otium”, jak powiedzieliby Rzymianie, obszarem bogatego w różne wrażenia intelektualne i zmysłowe aktywnego odpoczywania czy też lekturowego chilloutu – dodaje.

„Strefa Otwarta” cały czas będzie ewoluowała. Pracownicy będą obserwować zainteresowanie nową ofertą Biblioteki Śląskiej, a pomogą im w tym również wyniki specjalnej ankiety skierowanej do czytelników. *Liczmy na wyrażenie opinii, bo zmieniamy się dla czytelników. Będziemy kłaść większy nacisk na te elementy, które spotykają się z największym zainteresowaniem lub tworzyć nowe, by uatrakcyjnić naszą ofertę – twierdzą pracownicy Biblioteki Śląskiej.*

Monika Wieczorek
Biblioteka Śląska

Fot. Joanna Rzepka, Archiwum Biblioteki Śląskiej

BIBLIOTEKA - ŚRÓDMIEJSKO

Łapraszamy do ostrowskiej Mediateki

Pierwsza tak nowoczesna biblioteka w Wielkopolsce otworzyła swe podwoje 30 sierpnia 2018 r. przy ulicy Kolejowej 24 b w Ostrowie Wielkopolskim. Jest to pionierski w Wielkopolsce i dopiero jedenasty projekt biblioteki multimedialnej w Polsce – najbardziej aktualny ze względu na zastosowanie najnowszych rozwiązań multimedialnych. Mediateka powstała w miejscu bardzo znaczącym dla ostrowian – do 2014 r. mieścił się tu bowiem bardzo ceniony przez mieszkańców miasta i powiatu Empik. Po zmianie lokalizacji obiekt nie mógł pozostać niezagospodarowany, co więcej, władze zadba-

li o to, by nadal lokal pozostał miejscem spotkań dla pasjonatów kultury szeroko pojętej. Ostrowianie mają z pewnością w czym wybierać – zlokaliz-

m | e | d | i | a | t | e | k | a
PRZYSTANEK KULTURY.

zowane są tu bowiem przystanki kultury szeroko rozumianej: muzyka, literatura, kultura, technika, kino, sztuka, filmoteka, fonoteka, czytelnia regionalna, spotkania z kulturą, a przede wszystkim wypożyczalnia. Mediateka mieści się na dwóch kondygnacjach, a jej wyposażenie w pełni odpowiada potrzebom osób niepełnosprawnych (np. winda, stanowisko dla osób niedowidzących, media dla niewidzących, specjalnie przygotowana kadra). Na parterze mieszczą się działy: **Kultura techniczna, Bajkoteka, Studio Komeda**. W pierwszym odbywają się zajęcia z programowania, kodowania czy konstruowania robotów, w drugim znajduje się wiele atrakcji dla najmłodszych (m.in. tablety, funboxy, VR, symulator jazdy, konsole PS4). W **Studios Komeda** odbywają się warsztaty muzyczne, można tu też nagrać i opracować własny utwór. W wy-

skiej Mediatece”). Przez cały dzień Mediateka tętni życiem. Do godziny 15.00 odbywają się tu zajęcia i warsztaty dla grup zorganizowanych, z kolei po południach instruktorzy spotykają się z indywidualnymi odbiorcami na zajęciach z robotyki, plastyki, muzyki czy też w ramach tzw. mediakorepetycji

pożyczalni oprócz książek dostępne są audiobooki, płyty z muzyką, filmem, gry planszowe. Szczególnym walorem czytelnicy jest dział **Regionalia**, w którym można znaleźć publikacje związane tematycznie z powiatem ostrowskim. W dziale **Spotkań z kulturą** organizowane są wieczory autorskie, spotkania z artystami lub specjalistami z określonych dziedzin (np. gry komputerowe, film, przyrodoznawstwo). Cały obiekt bywa też miejscem organizacji imprez i pikników (np. „Piknik multimedialny” czy event „Emobilność i ekologia w ostrow-

(spotkania z literaturą, filmem, komiksem). Atrakcją Mediateki jest mini **Sala kinowa**. To miejsce wprost wymarzone dla koneserów kina niszowego i niewielkich grup dyskusyjnych.

Mediateka jest jedną z filii Biblioteki Publicznej im. Stefana Rowińskiego w Ostrowie Wielkopolskim i powstała dzięki zaangażowaniu oraz staraniom dyrektora tej instytucji Włodzimierza Grabowskiego.

Bogna Skrzypczak-Walkowiak
Mediateka Ostrow Wielkopolski

BIBLIOTEKA - ŚRODOWISKO

Felieton

Młody czyta?

U progu nowego roku A.D. 2019, jedno mam życzenie – ot takie malutkie... ale pokoleniowe. Aby młodzież nasza kochana... czytała. W kącie niech porzucą telewizory, smartfony, laptopy, a książkę niechaj piękną i mądrą otworzą i zanurkują w świat liter i myśli... Z moich doświadczeń zawodowych nie tak dawno, nie było nawet tak źle. Młodzież czytała i dyskutowała w Dyskusyjnym Klubie Książki przez lat prawie 9, kolejne grupy dorosłały, poszły na studia... Teraz posucha – nowych „perełek” chcących czytać i dyskutować na razie nie widać. Z doświadczeń domowych – „fifty-fifty (córka czyta, syn się wzbrania), a statystycznie ogólnie rzecz ujmując... wciąż jednak nie najlepiej... badacze oceniają, że niby poziom czytelnictwa się ustabilizował, ale wciąż tkwi na dość niskim poziomie. Oto kilka danych:

- ❑ w ubiegłym roku przynajmniej jedną książkę przeczytało tylko 38% Polaków. To wzrost o jeden punkt procentowy w porównaniu do 2016 i 2015 r.;

- ❑ stali czytelnicy, którzy sięgają po co najmniej siedem lektur, stanowią jedynie 9% naszego społeczeństwa;
- ❑ najchętniej czytamy książki, które kupiliśmy sobie sami (34%) lub dostaliśmy w prezencie (23%).

Im więcej bliskich nam ludzi czyta, tym większa szansa, że i my staniemy się konsumentami literatury. Dobry przykład idzie więc nie z góry, a z bezpośredniego otoczenia.

No właśnie, a gdzie w tym czytelniczym chaosie nasza kochana, cudowna, ale bywa, że i trudna młodzież (pod względem czytania oczywiście)? **Z raportu, ale i z obserwacji wynika, że młodzież szkolna poza lekturami szkolnymi czyta coraz mniej.** Nie ma co ukrywać, że część uczniów nie czyta nawet obowiązkowych lektur, tylko zastępuje je streszczeniami i opracowaniami. W Narodowym Programie Rozwoju Czytelnictwa – w 2017 r. wzięło udział 3929 szkół, z czego 101 niepublicznych. W zależności od województw w 90-100% tych placówek wzrósł odsetek wypożyczeń z bibliotek szkolnych. Dzięki wsparciu do bibliotek szkolnych trafiło ponad 2 mln książek, a do pedagogicznych ponad 11 tys. Równocześnie biblioteki publiczne prześcigają się w akcjach, kampaniach,

programach promujących czytelnictwo we współpracy i w ścisłym partnerstwie ze szkołami... A propos – byłam ostatnio w zaprzyjaźnionej szkole na tzw. ewaluacji zewnętrznej, gdzie wizytatorom z kuratorium ds. ewaluacji opisywałam współpracę biblioteki i szkoły, jako partner we wspólnie podejmowanych działaniach. Jak zaczęłam to przezwyciężać mi nie mogli... bo i tych form współpracy w zakresie promocji czytelnictwa dzieci i młodzieży (o *stricto* edukacyjnych już nie wspomnę) było aż tyle... a rzuciłam tylko tak „wrywnie” (jak mawia klasyk): Gminne Spotkania Literacko-Artystyczne, Gminny Konkurs Pięknego Czytania, Małopolskie Dni Książki Książka i Róża, Tydzień Bibliotek, Małopolski Festiwal Innowacji, Noc z Książką, Noc Bibliotek, Dyskusyjny Klub Książki, Chrzanowski Maraton Czytania Dzieciom, biblioterapia, warsztaty literacko plastyczne „Czytam i Tworzę”, spotkania autorskie, miejskie happeningi literackie, konkursy literackie, zabawy czytelnicze... itd., itd. Przerwało mi bo inni partnerzy też się chcieli wypowiedzieć... Wizytator głową tylko kiwał i z podziwu chyba wyjść nie mógł – że tyle, że tak, że cudowne

rzeczy robimy z młodzieżą literacko... I co? Statystyki przecież nie kłamią – młodzież czytać nie lubi.

Cuda robimy, aby zachęcić... i na pewno jakiś procent młodzieży zachęcemy, ale czy to nie za mało? A jeżeli za mało, to jakimże jeszcze sposobem robić / zachęcać możemy?

I podobnie jak Hamlet głowił się (*To be, or not to be*), tak my bibliotekarze pytamy *robić i jak robić?* – *that is the question!* Stawiam je specjalnie na początku roku, aby zaczerpnąć powietrza, przewietrzyć głowy... i co? – „walczy” dalej w Nowym Roku, niczym przysłowiowy Doktor Judym, wciąż mamy nadzieję, że kiedyś w głowie co drugiego „młodego” coś zasprzęgli... i zasili on szeregi NAS – CZYTAJĄCYCH. Czego życzę drogiej młodzieży, rodzicom, bibliotekarzom (mającym misję do spełnienia), ba nawet Polsce życzę, bo... *Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie...* o czym jakiś czas temu już pisałam w innym temacie.

Olga Nowicka

Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie

Jubileusz Profesor Joanny Papuzińskiej w Bibliotece na Koszykowej w Warszawie

11 stycznia br. w Bibliotece na Koszykowej odbył się uroczysty jubileusz z okazji osiemdziesiątych urodzin Profesor Joanny Papuzińskiej.

Joanna Papuzińska to wybitna autorka książek dla dzieci, opowiadań, baśni i wierszy, znawca i popularyzator literatury dla dzieci i młodzieży oraz problemów biblioteki, książki i czytelnictwa, wieloletni profesor Uniwersytetu Warszawskiego, autorka szeregu studiów i monografii, m.in.

Inicjacje literackie, Zatopione królestwo, Drukowaną ścieżką, Mój bajarz odnowiony, Derliczek czyli wędrówki literackie.

Jej książki dla dzieci weszły na stałe do kanonu literatury narodowej, m.in. *Nasza mama czarodziejka, Rokiś, Wędrowcy, Chwilki dla Emilki, Darowane kreski.*

Z inicjatywy J. Papuzińskiej zostało powołane czasopismo „Guliwer”. Była wśród członków-założycieli Polskiej Sekcji IBBY.

Za wybitne osiągnięcia literackie otrzymała wiele nagród, m.in. Medal Polskiej Sekcji IBBY, Złoty Medal „Gloria Artis”, Order Uśmiechu, Nagrodę Literacką m.st. Warszawy za książkę *Asiumia*.

Źródło: Rynek Książki

W KRAINIE LODU

Z WARSZATAW METODYKA

zajęcia biblioteczne z edukacji czytelniczej i medialnej dla uczniów klasy 2

Cele ogólne:

- ksztalcenie sprawności słuchania i czytania ze zrozumieniem;
- ksztalcenie umiejętności trafnego wnioskowania i oceniania;
- rozwijanie zainteresowań czytelniczych;
- zachęcenie do odwiedzania biblioteki szkolnej;
- przygotowanie do omówienia lektury A. Cz. Centkiewiczów: *Zaczarowana zagroda*.

Cele szczegółowe:

uczeń:

- słucha fragmentów czytanego tekstu;
- czyta fragmenty tekstu;
- poznaje autorów opowiadania i tytuły książek przez nich napisane, a także zgromadzone w szkolnej bibliotece;
- poznaje przyrodę Antarktydy;
- charakteryzuje bohaterów opowiadania;
- pracuje z tekstem rozwiązując przygotowane quizy i zagadki;
- udziela poprawnie sformułowanych odpowiedzi na pytania;
- zgodnie pracuje w zespole.

Metody: praca z tekstem, praca z mapą i filmem, element programowania, gry i zabawy literackie.

Formy: indywidualna, zespołowa.

Środki dydaktyczne:

- lektura szkolna: A. i Cz. Centkiewiczowie, *Zaczarowana zagroda*, Warszawa, Nasza Księgarnia, 2015, ISBN 978-83-10-12201-8;
- prezentacja materiałów do zajęć w programie [sutori.com](https://www.sutori.com) <https://www.sutori.com/story/w-krainie-lodu>
- karty pracy (w momencie braku dostępu do internetu);
- quizey z portalu Learning Apps ([learningapps.org](https://www.learningapps.org));
- puzzle utworzone w [jigsawplanet.com](https://www.jigsawplanet.com);
- zagadki: *Zagadki dla najmłodszych. Materiały metodyczne*, wybór i oprac. Joanna Stec, Kielce, P.W. "M.A.C." S.A. Oficyna Wydawnicza i Fonograficzna, 1992;
- maskotka pingwina;
- wystawa książek popularnonaukowych o Antarktydzie oraz autorstwa A. i Cz. Centkiewiczów zgromadzonych w szkolnej bibliotece.

Czas trwania: 45 min.

Przebieg zajęć:

- Powitanie zebranych, zagadki wprowadzające w temat (5 min.) np.

Kiedy w świat wyruszy, szczypie w nos i uszy.

Gdy przyjdzie nad wodę,
to skuwa ją lodem.

Zagadki dla najmłodszych. M 97, 1411

Gdy nas mrozi chłód,
wodę ścina lód,
spadły liście z drzew,
zamilkł ptaków śpiew,
krótkie chmurne dni.

- Jak ta pora się zwie?

Zagadki dla najmłodszych. Z 165, 2676

Jak taka szyba się nazywa,
co wodę na stawie przykrywa?

Zagadki dla najmłodszych. L 90, 1251

2. Kim byli autorzy lektury – krótkie informacje i prezentacja ich książek (5 min)
3. Praca z mapą – gdzie jest Antarktyda? Kilka słów o miejscu wydarzeń z tekstu (3 min)
4. Czy pingwin to ptak? Opowiadamy o bohaterach. Kilka ciekawostek o pingwinach, także w oparciu o materiały filmowe (5 min)
5. Wizualizacja książki – film, zwrócenie uwagi na błąd w autorstwie, czyli z internetem ostrożnie (ok. 10 min)
6. Ustalamy kolejność wydarzeń – układanie obrazków w grupach 2/3 osobowych (element programowania) (ok. 6 min)
7. Ustalamy jakiego elementu fabuły brakuje w filmie, a jaki jest w książce. Odczytanie w tekście lub odsłuchanie nagrania z vicespice.com. (3 min)
8. Zadania dotyczące treści lektury – quiz i milionerzy (5. min)
9. Podsumowanie – zachęcenie do wypożyczenia książek o podobnej tematyce (2 min)
10. Zagadki na pożegnanie lub układanie puzzli (o ile wystarczy czasu) (2 min)

Wykorzystane materiały:

- Beszterda Marlena: „Zaczarowana zagroda” – milionerzy
- <https://learningapps.org/view621402>
- Elegancik – nagranie własne
- <https://voicospice.com/Player.aspx?c=p> HYPERLINK “<https://voicospice.com/Player.aspx?c=p&h=28953B3D&j=79ED9>” & HYPERLINK “<https://voicospice.com/Player.aspx?c=p&h=28953B3D&j=79ED9>” h=28953B3D HYPERLINK “<https://voicospice.com/Player.aspx?c=p&h=28953B3D&j=79ED9>” & HYPERLINK “<https://voicospice.com/Player.aspx?c=p&h=28953B3D&j=79ED9>” j=79ED9

ce.com/Player.aspx?c=p&h=28953B3D&j=79ED9” & HYPERLINK “<https://voicospice.com/Player.aspx?c=p&h=28953B3D&j=79ED9>” h=28953B3D HYPERLINK “<https://voicospice.com/Player.aspx?c=p&h=28953B3D&j=79ED9>” & HYPERLINK “<https://voicospice.com/Player.aspx?c=p&h=28953B3D&j=79ED9>” j=79ED9

- Fabuła lektury: https://pl.wikipedia.org/wiki/Zaczarowana_zagroda
- Informacje o autorach: <https://nk.com.pl/alina-i-czeslaw-centkiewiczowie/23/pisarz.html> Pingwin Adeli. Wideoteka Edukacyjna. <https://youtu.be/qIKPBWJFveU>
- Pingwiny Cesarskie <https://www.edukator.pl/pingwiny-cesarskie,4085.html>
- Milena116: Test jednokrotnego wyboru „Zaczarowana zagroda” <https://learningapps.org/view2841827>
- Puzzle – Jigsaw Planet jigsawplanet.com
- Wizualizacja książki z animacjami 3D i słuchowiskiem zrealizowana na wystawę stałą dla Muzeum Historycznego w Legionowie. Scen. i opr. plast. Ewa Świder-Grobelna, anim. i montaż Anna Olczak i Ewa Świder-Grobelna, prod. ARENA, Ewa Świder-Grobelna, [swiderfilm.pl](https://www.youtube.com/watch?v=8ht-9382Go7E)
- <https://www.youtube.com/watch?v=8ht-9382Go7E>
- *Zagadki – Zagadki dla najmłodszych. Materiały metodyczne*, wybór i oprac. Joanna Stec, P.W. “M.A.C.” S.A. Kielce, Oficyna Wydawnicza i Fotonograficzna, 1992.
- Zdjęcia i mapa – pixabay.com

Zajęcia odbyły się w czytelni multimedialnej. Materiały do zajęć zgromadzone zostały jako portfolio z wykorzystaniem platformy SUTORI (www.sutori.com). Przed zajęciami uczniowie powinni przeczytać lekturę samodzielnie lub wraz z rodzicami, tak aby móc aktywnie pracować. Realizacja zajęć za pośrednictwem technologii informacyjno-komunikacyjnych ułatwiła kształcenie umiejętności czytelniczych uczniów.

Renata Sowada
Szkoła Podstawowa nr 53
z Oddziałami Integracyjnymi
im. M. Skłodowskiej-Curie w Częstochowie

WYPOŻYCZAM Z
BIBLIOTEKI METODYCZNEJ

TOLERANCJA

JESTEM TAKI SAM JAK TY, CZY MOŻE INNY?

- kształtowanie umiejętności dostrzegania przejawów nietolerancji.

Po zajęciach uczeń powinien:

- znać i rozumieć pojęcia: tolerancja, nietolerancja, inność/odmienność;
- odróżnić postawę tolerancji od nietolerancji w codziennym życiu oraz stosować postawę tolerancji i unikać zachowań nietolerancyjnych.

Metody pracy dydaktycznej:

- podające: pogadanka, wyjaśnienie, rozmowa kierowana;
- praktycznego działania: zadania do wykonania dla uczniów (wykorzystane techniki: słoneczka, wyboru właściwej odpowiedzi).

Środki dydaktyczne:

- tablica interaktywna;
- pokaz multimedialny w PowerPoint;
- słowniki, encyklopedie (*Encyklopedia dla dzieci*. Warszawa 1891, s. 279, *Mały Słownik Języka Polskiego*. Red. Elżbieta Sobol, Warszawa 2000, s. 1035);
- chmurki tolerancji.

Czas trwania zajęć: 60 minut.

Przebieg zajęć

Faza wprowadzająca

Powitanie grupy. Czynności organizacyjne lekcji.

Z uczniami klas szkoły podstawowej sprawdzają się zajęcia poruszające problemy wartości. W tym zagadnienia szacunku do samych siebie i akceptacji drugiego człowieka – do odmienności, pojawiającej się np. w poglądach i zainteresowaniach, czy innym wyglądzie niż nasz własny. Postawa tolerancji wymaga stabilnego poczucia własnej wartości. Ukierunkowana rozmowa z uczniami kształtuje w nich pozytywne odniesienia do własnej osoby i do drugiego człowieka.

W artykule przedstawiamy pierwszy z dwóch scenariuszy przeznaczonych dla uczniów szkół podstawowych – klas IV-V.

1 Tolerancja – każdy ma prawo być inny

Poziom edukacyjny: klasy IV-V szkoły podstawowej

Cele ogólne lekcji:

- zwrócenie uwagi na problem odmienności wśród ludzi,
- kształtowanie postawy szacunku i tolerancji wobec drugiego człowieka,

Faza realizacyjna

Wprowadzenie uczniów w zagadnienia:

- Traktujące o inności/odmienności wśród ludzi.
- Szacunku i rozumienia innych.
- Tolerancji (definicja słownikowa i jej rozszerzenie), postawy tolerancyjne i nietolerancyjne, granice tolerancji.

Faza podsumowująca

Udzielanie odpowiedzi na ewentualne pytania uczniów i pożegnanie.

Treści wykorzystane na lekcji

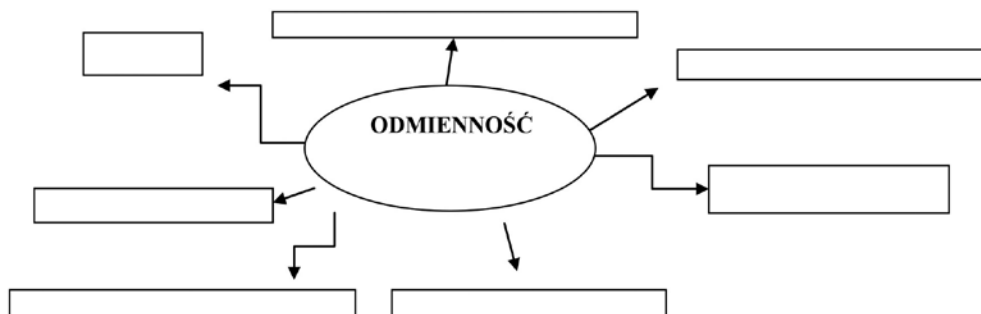
W części realizacyjnej zajęć uczniowie poznają **pierwsze zagadnienie** dotyczące **cech różniących ludzi**. Zadanie, które mają wykonać, dotyczy dostrzeżenia przez nich różnic między sobą w wyglądzie, posiadanych zdolnościach itp. Dzieci podają sobie kwadratową kostkę (może to być też piłeczka czy jakikolwiek inny przedmiot) z ręki do ręki i wymieniają te różnice. W ten sposób każde dziecko ma możliwość wypowiedzenia się. W rozmowie kierowanej przez nauczyciela dzieci zastanawiają się nad różnorodnością wśród ludzi przejawiającą się m.in.: stylem ubierania, różnymi zainteresowaniami, upodobaniami muzycznymi, kulinarnymi itp. Cechy te uczniowie następnie zapisują w przygotowanym na tablicy interaktywnej zadaniu.

i może być przejawem choroby. Nauczyciel posiłkując się odpowiednimi zdjęciami osób znanych z mediów tłumaczy uczniom, że w każdym człowieku (niezależnie od wyglądu, koloru skóry, wykonywanego zawodu itp.) zwracają uwagę jego zdolności. Osoby niepełnosprawne posiadają często niezwykle talenty, a ich odmienność może być jednocześnie największą wartością. Padają przykłady Moniki Kuszyńskiej – piosenkarki po wypadku poruszającej się na wózku, która pięknie śpiewa, Mariusza Kędzierskiego – niepełnosprawnego młodego artysty, który doskonale maluje czy czarnoskórego niewidomego piosenkarza – Stevie Wondera ujmującego swym głosem.

W dalszej części lekcji nauczyciel wprowadza uczniów w świat **szacunku wobec innych**. Jest to **drugie** omawiane **zagadnienie**. Pomocą są obrazki przedstawione na slajdach. Po każdym z nich nauczyciel omawia z uczniami daną sytuację.

I scenka

Nauczycielka sprawdza zadania domowe uczniów. Prosi jednego z nich, by podszedł do niej z zeszytem. Uczeń, nie podnosząc nawet głowy, siedział dalej. Zaskoczona nauczycielka podnosi głowę znad dziennika i spoglądając w stronę ucznia, powtarza polecenie: „Krzysiu, proszę do mnie podejść z zeszytem”. Uczeń nadal nie zrobił tego, udając zajętego czym innym.

Nauczyciel podejmuje rozmowę z uczniami podkreślając, że każdego rodzaju odmienność, z którą się spotykamy, wymaga zrozumienia i szacunku dla drugiej osoby. Inność, którą często widzimy wokół siebie, nie zawsze jest zależna od człowieka

Pytanie do dzieci: O co nauczycielka prosiła Krzysia?

Odpowiedzi uczniów: Poprosiła Krzysia o pokazanie zeszytu z wykonanym zadaniem.

Pytanie do dzieci: Co zrobił Krzys?

Odpowiedzi uczniów: Dwa razy odmówił przyniesienia zeszytu, lekceważąc nauczycielkę.

II scenka

Kasia ma problem z wykonaniem wyznaczonego jej zadania. Nie potrafi znaleźć właściwego rozwiązania. Prosi nauczyciela, by pomógł jej. Nauczyciel odpowiada dziewczynce: „Ty się chyba tego nigdy nie nauczysz” i przechodzi do innych dzieci.

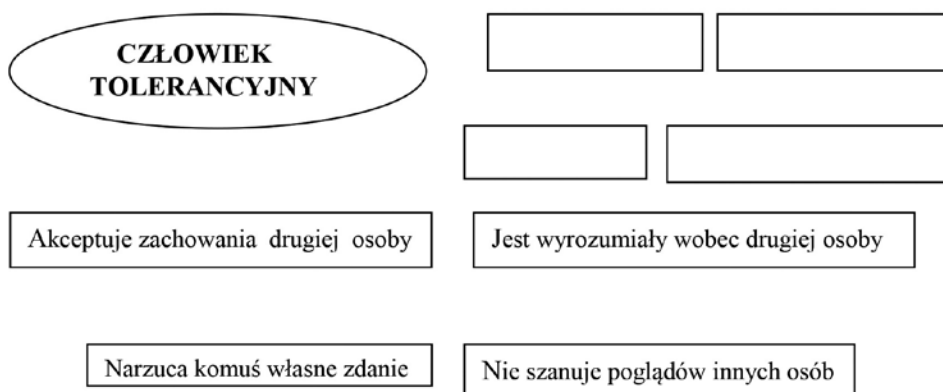
Pytanie do dzieci: Czego potrzebowała Kasia?

O co prosiła nauczyciela?

Odpowiedzi uczniów: Kasia chciała pomocy od nauczyciela w rozwiązaniu zadania.

odczytują jego znaczenie. Archaicznie brzmiące słowo tolerancja odnalezione w *Encyklopedii dla dzieci* oznacza „**względnosc, pobłażliwość dla innej wiary, przekonania, zasady, obyczaju**”. Według *Małego Słownika Języka Polskiego* tolerancja to: „**poszanowanie dla cudzych poglądów, wierzeń, upodobań, różniących się od własnych; wyrozumiałość**” oraz drugie znaczenie: „**pobłażanie dla nagannych zachowań lub zjawisk, osób zachowujących się nagannie, pobłażliwość, wyrozumiałość**”.

Nauczyciel proponuje uczniom wspólne zastanowienie się, **co charakteryzuje człowieka tolerancyjnego**. A następnie w przygotowanym na tablicy

Pytanie do dzieci: Co zrobił nauczyciel?

Odpowiedzi uczniów: Nauczyciel odpowiedział niegrzecznie Kasi, zlekceważył ją.

W pierwszej scenie uczeń zlekceważył nauczycielkę, odmawiając pokazania jej pracy domowej, a w drugiej tym razem nauczyciel okazał się niemiły wobec uczennicy, ignorując jej problem. Oboje, zarówno nauczyciel, jak i uczeń, nie okazali szacunku wobec drugiej osoby. W relacjach między ludźmi ważne jest, by wzajemnie się szanować.

Sednem lekcji jest poznanie przez uczniów znaczenia słowa **tolerancja**. To **trzecie** – kluczowe **zagadnienie** omawiane na zajęciach. Często słyszymy, że należy być tolerancyjnym wobec innych ludzi lub, że nie jesteśmy tolerancyjni wobec kogoś (czyjeś zachowanie, ubierania się, wypowiedania się) lub czegoś (sztuki, literatury). Zadaniem uczniów jest odnalezienie definicji słownikowych terminu tolerancja. Wybrani przez nauczyciela uczniowie

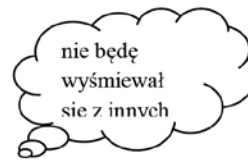
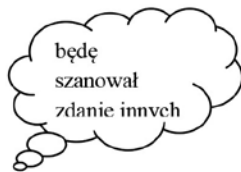
interaktywnej zadaniu wybranie właściwych odpowiedzi (spośród wielu), które ich zdaniem odzwierciedlają działania człowieka tolerancyjnego.

W rozmowie kierowanej nauczyciel poszerza jeszcze zakres znaczenia słowa tolerancja – jako **akceptowanie innych takimi, jakimi są, pozwalanie innym na bycie sobą; szanowanie innych – nawet wtedy, gdy nie podoba nam się coś w innym człowieku. Ponadto osoba tolerancyjna daje drugiej prawo do wyrażania opinii innej niż jej własna**. Ważne, że sama nie rezygnuje ze swojego zdania.

Podsumowaniem tej części lekcji jest rozmowa z uczniami na temat **zachowań/postaw tolerancyjnych**, z użyciem przykładów z codziennych sytuacji. Pomocne są pytania kierowane do dzieci: **Jak waszym zdaniem przejawia się postawa tolerancji w codziennym życiu?** Odpowiedzi uczniów, które padają, świadczą o zrozumieniu

przez nich tematu. A są to m.in.: kiedy dobrze zachowuję się wobec innych; jestem serdeczny wobec innych; kiedy sprzątam swój pokój, by mama się nie złościła, że jest nieporządek; kiedy się uśmiecham; kiedy pomagam komuś w trudnej sytuacji. Uczniowie włączają się również chętnie do dalszej rozmowy. Na pytanie: **Czy warto przyjmować postawę tolerancji? Dlaczego?** – uczniowie odpowiadają zazwyczaj twierdząco, uzasadniając krótko swą wypowiedź. Również na pytanie: **Kto waszym zdaniem, ze znanych osób publicznych prezentuje w swoim życiu postawę tolerancji?** uczniowie odpowiadają według własnych przekonań.

W zadaniu kolejnym dzieci zastanawiają się, co można zrobić, aby pokazać innym, że jest się tolerancyjnym (w znaczeniu pomocnym, życzliwym). Uczniowie wykonują chmurki tolerancji.

Nauczyciel rozmawia też o **zachowaniach nietolerancyjnych** również posiłkując się sytuacjami z życia. Zdarza się, że żyjąc obok siebie nawzajem sobie przeszkadzamy – nie szanujemy się (np. puszczać głośną muzykę w bloku, w którym mieszkamy; obgadując koleżankę; wyśmiewając czyjeś zachowanie; kłócąc się z kimś itp.). Nauczyciel prosi dzieci o zastanowienie się, czy im samym często zdarza się być nietolerancyjnymi wobec innych.

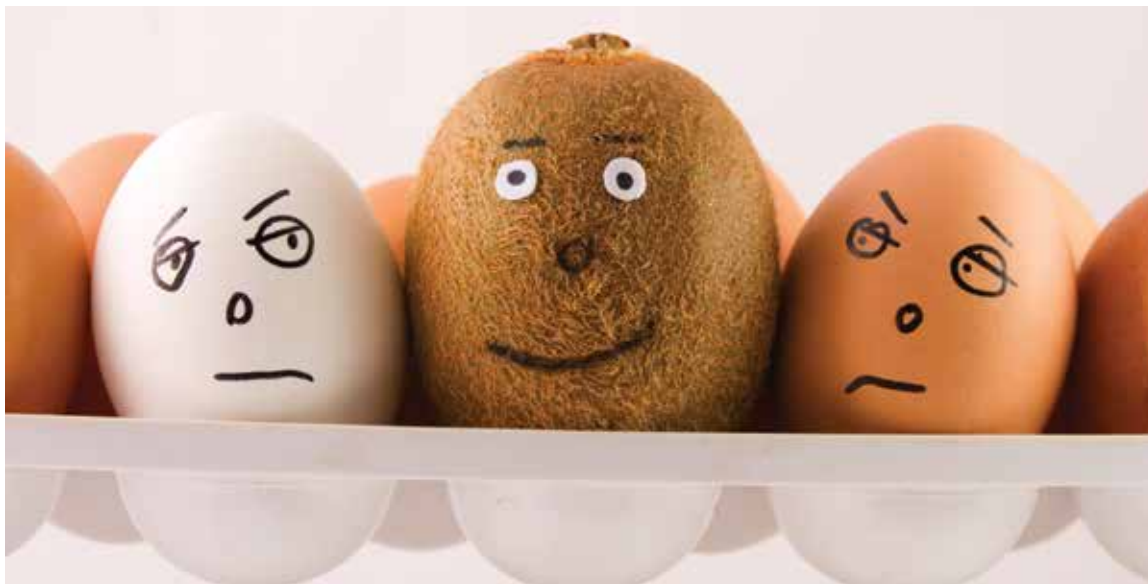
Czwarty omawiany **problem** dotyczy **granic tolerancji**. Nauczyciel tłumaczy uczniom, że tolerancja nie może być zgodą na każde postępowanie. Mimo iż postawa tolerancji to pewnego rodzaju otwartość, to jednak ma swoje granice. Na pewno każdy człowiek ma prawo do swojego zdania i własnego sposobu życia, dopóki nie wyrządza tym krzywdy bliźniemu. Nauczyciel prosi, by dzieci zapamiętały, że akceptujemy zachowania innych, ale kiedy w grę wchodzi krzywda ludzka, znęcanie się nad zwierzętami lub niesprawiedliwość społeczna, to takim wyczynom mówimy zdecydowanie – nie. Uczniowie chętnie podają przykłady zachowań, co do których nie powinno być naszej zgody i których nie należy tolerować, jak: nie wolno męczyć zwierząt, prowadzić samochodu po wypiciu alkoholu, stosować przemocy fizycznej i słownej itp.

Faza podsumowująca

Choć czasami bardzo trudno jest być człowiekiem tolerancyjnym, to powinniśmy starać się rozumieć poglądy, wierzenia, upodobania i zwyczaje drugiego człowieka, pamiętając jednak, że nie musimy ich powielać we własnym działaniu.

Podziękowanie za udział w zajęciach.

Urszula Tobolska

KSIAŻKA ROKU 2018

NAGRODA POLSKIEJ SEKCJI
IBBY

Książki Roku – 31. edycja Konkursu Polskiej Sekcji IBBY

Gala 31. edycji konkursu Książka Roku Polskiej Sekcji IBBY odbyła się 12 grudnia 2018 r. w XXXI Multimedialnej Bibliotece dla Dzieci i Młodzieży w Warszawie, jak co roku umożliwiła spotkanie wielu osobom związanym ze środowiskiem literatury i książki dla dzieci i młodzieży.

Przyznano tytuły „Książka Roku 2018” następującym wydawnictwom:

- ❑ w kategorii **książka obrazkowa** dla *Beneficio* Krzysztofa Gawronkiewicza, Wydawnictwo Timof i cisi współnicy,
- ❑ w kategorii **ilustracje i koncepcja graficzna** dla *Wszystko widzę jako sztukę* w oprac. graficznym Roberta Czajki, Wydawnictwo Wytwórnia,
- ❑ w kategorii **literackiej za książkę dla dzieci** dla *Jaki znak Twój? Wierszyki na dalsze sto lat niepodległości* Michała Rusinka, Wydawnictwo Znak Emotik,
- ❑ w kategorii **literackiej za książkę dla młodzieży** dla *Jak ziarnka piasku* Joanny Jagiełło, Wydawnictwo Nasza Księgarnia.
- ❑ Wyróżnienia: Jan Bajtlik za autorską książkę *Niś Ariadny*, Wydaw. Dwie Siostry, Edgar Bąk za ilustracje i projekt graficzny do książki *Egaliterra*, Wydaw. Wytwórnia, Emilia Dziubak za ilustracje do książki *Horror*, Wydaw. Gereon.
- ❑ Wyróżnienia honorowe: Cezary Harasimowicz za książkę *Mirabelka*, Wydaw. Zielona Sowa, Dorota Suwalska za książkę *Tabletki na dorosłość*, Wydaw. Adamada, Marcin Szczygielski za książkę *Leo i czerwony automat*, Instytut Wydaw. Latarnik im. Zygmunta Kałużyńskiego.

W kategorii **upowszechnianie czytelnictwa** nagrodę główną otrzymała:

Małgorzata Narożna, księgarka dyplomowana, współtwórczyni kluboksięgarni Fika w Szczecinie.

1% dla SBP

ka**PIT**alny wybór!

Czy warto przekazać 1% swojego podatku tam, gdzie ma szansę pracować z korzyścią dla rozwoju bibliotek i bibliotekarzy?

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich ma przywilej być w elitarnym gronie organizacji pożytku publicznego. A jest w tym gronie nieprzypadkowo – to dzięki Wam zawód bibliotekarza i działalność Stowarzyszenia są postrzegane jako szlachetna służba społeczeństwu. Oddając 1% podatku SBP macie pewność, że te środki zostaną wykorzystane na pożyteczne cele. 1% przekazany nam ma szansę wrócić do Was, pomóc w Waszej pracy!

Aby przekazać 1% podatku SBP wystarczy w rubryce 124 formularza PIT wpisać nr KRS: 00000 81477

W portalu sbp.pl będziemy informować o wpływach w ramach akcji 1%. Tam także znajdziecie informacje o sposobie wykorzystania środków i pełne sprawozdanie na ten temat.

Nowości Wydawnictwa Naukowego i Edukacyjnego SBP

Zapraszamy do sklepu:
www.sbp.pl/sklep; sprzedaz@sbp.pl